Christer Gunnarsson Sjöqvist
Projektledare

BESLUT

Diarienr
LOC 2019-0755
Informationssäkerhetsklass: K1
Projektnr. 94109830

Genomförandebeslut avseende Helix Etapp 2

Ärendet

Ärendet avser genomförandebeslut för en utbyggnad av Helix rättspsykiatriska anläggning i Huddinge. Utbyggnaden omfattar 58 nya vårdplatser samt tillhörande teknik-, administrations- och aktivitetslokaler och benämns Helix Etapp 2. Investeringen ryms inom den utökade ramen för specificerat objekt för planåren 2024-2033.

Beslutsunderlag

1. Förkortad systemhandling (Systemhandlingen i sin helhet finns att tillgå på begäran, men omfattas till viss del av sekretess)
2. Investeringskalkyl inklusive resultatanalys
3. Situationsplan
4. Hållbarhetsplan
5. Riskanalys och riskbedömning (ingår i systemhandling)
6. Tidplan (ingår i systemhandling)
7. Hyresgästens godkännande av den totala driftskostnaden

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås föreslå fastighets- och servicenämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att under förutsättning av regionfullmäktiges beslut om investeringsplan 2024-2033, fatta genomförandebeslut för investeringsobjektet Helix Etapp 2 till en sammanlagd investeringsutgift om högst 1 050 000 000 kronor inom ram för specificerade fastighetsinvesteringar 2024-2033 för Landstingsfastigheter Stockholm.

Styrelsen föreslås för egen del, förutsatt att regionfullmäktige fattar genomförandebeslut och att villkoret uppfylls, besluta

att inleda upphandling av projekt Helix Etapp 2.

Victoria Hörnedal

Verkställande direktör

Christer Gunnarsson Sjöqvist
Projektledare

BESLUT

Diarienr
LOC 2019-0755
Informationssäkerhetsklass: K1
Projektnr. 94109830

Bakgrund

De senaste åren har antalet patienter som överlämnas av domstol till rättspsykiatrisk vård ökat så väl i Stockholm som nationellt. Ett ökat antal patienter i kombination med längre vårdtider har lett till stora påfrestningar för de rättspsykiatriska verksamheterna inom Region Stockholm. Som en följd av brist på vårdplatser inom regionen har verksamheterna ofta överbeläggningar samt att regionen köper vårdplatser av andra regioner.

Region Stockholm ser ett ökat vårdbehov av den rättspsykiatrisk vården i närtid med minst 50 nya vårdplatser under kommande år. Detta för att minska risken att patienter i behov av vård står utan vårdplats.

Överväganden

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har på uppdrag av Region Stockholm utrett hur Regionen ska säkerställa behovet av rättspsykiatriska vårdplatser för det ökande vårdbehovet. Slutsatsen är att det krävs en expansion av verksamheten på både Helix och på Löwenströmska sjukhuset för att säkerställa vårdens behov efter år 2026. Efter att utredningen blev klar 2018 tog Region Stockholm, i och med budgeten 2019, beslut om att utreda möjligheten att tillskapa nya vårdplatser på Helix genom en utbyggnad.

Under våren 2021 tog Locum tillsammans med SLSO fram en förstudierapport som redogjorde för möjligheterna till utbyggnad av anläggningen på Helix. I förstudien utvärderades två alternativ, utbyggnad av 58 eller 116 vårdplatser. Utifrån utvärderingen blev inriktningen att utreda en utbyggnad av 58 vårdplatser och i februari 2022 tog Regionstyrelsen ett planeringsbeslut om fortsatt arbete i ett programskede. Detta har nu genomförts tillsammans med SLSO i och med framtagandet av program- och systemhandlingar.

Projekt Helix Etapp 2 omfattar en tillbyggnad av två byggnader, hus 5 och hus 6, där den totalt gemensamma ytan är ca 8000 kvadratmeter. Hus 5 består av en vårdbyggnad som kommer innehålla fyra nya vårdavdelningar om totalt 58 vårdplatser. Utformningen av vårdavdelningarna följer samma koncept som för de befintliga vårdavdelningarna. Det ger en hög nivå av standardisering som underlättar för de olika vårdavdelningarna att samarbeta. Hus 6 är en förlängning av det befintliga hus 1 och innehåller funktioner för teknik, administration och andra verksamhetsytor, samt aktivitetsytor för patienter. Projektet omfattar även ombyggnadsåtgärder i befintlig anläggning om totalt ca 1000 kvadratmeter. Ombyggnadsåtgärderna görs i syfte att öka kapaciteten för bl.a. personalentré, godsmottagning, tvätt- och linnehantering samt personalmatsal som behövs för den utökade verksamheten i anläggningen. Utvändigt kommer gården och omkringliggande ytor att omarbetas efter nya förutsättningar när funktioner flyttas och delar av dagens gård tas i anspråk för de nya byggnaderna. En ny personalparkering tillskapas på fastigheten.

Under programskedet har Locum tillsammans med verksamheten genomfört en detaljerad produktionsplanering för att kunna upprätthålla säkerheten på anläggningen

Christer Gunnarsson Sjöqvist
Projektledare

BESLUT

Diarienr
LOC 2019-0755
Informationssäkerhetsklass: K1
Projektnr. 94109830

under genomförandeskedet. För att kunna göra denna planering har projektet i vissa fall behövt projektera vissa discipliner i olika områden mer långtgående än en traditionell systemhandling. Ett omfattande risk- och sårbarhetsarbete har genomförts av både Locum och SLSO parallellt med projekteringen. I och med denna planering har Locum och SLSO behandlat flertalet av de förutsättningar och risker som belysts i tidigare skede och de kan till stor del anses behandlade och inarbetade i de systemhandlingar som tagits fram.

Inom Region Stockholm finns idag 78 platser av typ säkerhetsnivå 1 och 2 på Helix, 30 platser av typ säkerhetsnivå 3 på Huddinge sjukhus, samt 110 platser av typ säkerhetsnivå 3 på Löwenströmska. Regionen köper 90 platser av Region Sörmland på Karsudden samt ytterligare cirka 95 platser av andra regioner. Bedömningen är att riket i sin helhet har en bristsituation på rättspsykiatriska platser.

Regionens avsikt med denna investering är att tillse en del av vårdens kommande behov av vårdplatser för rättspsykiatrisk vård inom Region Stockholm. Det övergripande effektmålet är en modern och ändamålsenlig rättspsykiatrisk vårdmiljö som bidrar till en god vård- och arbetsmiljö för både patienter och personal. Detta konkretiseras med tre mätbara effektmål. Det första är att i större utsträckning möjliggöra rättspsykiatrisk vård nivå 2 inom Region Stockholm för att minska antalet patienter som vårdas i andra regioner och på så sätt öka vårdkvalitén samt möjligheterna till god rehabilitering. Det andra effektmål är att investeringen bidrar till att minimera dagens överbeläggningar som förekommer inom verksamheten vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för en ökad integritet och vårdkvalitet. Det tredje effektmålet är att skapa en robust anläggning som är ekonomiskt hållbar utifrån ett livscykelperspektiv samt möter patientens behov för läkande miljöer och minimerar onödig exponering av verksamheten.

Om investeringen inte genomförs kommer effektmålen inte kunna uppnås och en än större bristsituation av rättspsykiatriska platser kommer att uppstå. Till det ökar beroendet av att regionen även fortsatt kommer att kunna köpa platser av andra regioner i än högre grad.

Givet att erforderliga beslut fattas kan Helix etapp 2 ta emot sin första patient under första halvåret 2029.

Miljökonsekvenser

De mest betydande hållbarhetsaspekterna som identifierats i hållbarhetsanalysen är:

- Klimatpåverkan under byggande och drift
- Exploatering av de gröna markytorna
- Hotet mot den biologiska mångfalden
- Energianvändning
- Trygghet, hälsa, personal och patient

Christer Gunnarsson Sjöqvist
Projektledare

BESLUT

Diarienr
LOC 2019-0755
Informationssäkerhetsklass: K1
Projektnr. 94109830

Klimatpåverkan och energianvändning har beaktats i programskedet och kommer att fortsätta beaktas i genomförandeskedet genom analyser och val av byggmaterial och tekniska lösningar. Byggnadernas utformning och säkerhetskrav innebär dock vissa begränsningar i vilka val som är möjliga. Klimatberäkningar och livscykelanalyser har genomförts och kommer att genomföras för betydande byggnadsdelar och system.

En av Helix största tillgångar är den omgivande naturen innanför och utanför muren. Projektet kommer att påverka dessa ytor negativt i form av att de nya byggnaderna tar tidigare grönytor i anspråk samt att tillfälliga etableringsytor för byggproduktionen kommer att krävas. En omfattande återställning av utemiljön efter etableringsytorna och runt de nya byggnaderna ingår därför i projektet för att så långt som möjligt återställa miljön och den biologiska mångfalden.

En god och trygg arbetsmiljö för personalen säkerställs genom att projektet har ett nära samarbete med verksamheten i hur lokalerna utformas. Att de utformas enligt samma princip som befintliga avdelningar innebär en trygghet för både vård- och driftpersonal. Ett ökat aktivitetsutbud samt bevarandet av utemiljön ger patienterna fortsatt tillgång till meningsfulla aktiviteter. Fastighetens driftsäkerhet säkerställs genom redundanta försörjningar.

Projektet har som mål att uppfylla Miljöbyggnad Silver även om certifiering inte kommer att genomföras. Detta följs upp i både projektering och utförande genom det miljöprogram som tagits fram.

Ekonomi

Investeringen har beretts i enlighet med regionens krav, anvisningar och riktlinjer.

Den totala investeringsutgiften för Helix Etapp 2 uppgår till 1 050 000 000 kronor inklusive medel för konstnärlig utsmyckning, index- och budgetreserv. Utrustningsinvesteringen beräknas till 120 000 000 kronor inom ram för hyresgästens investeringsbudget för utrustningar.

I den totala investeringsutgiften ingår investeringsutgifter i tidigare skeden.

- Utredningsbeslut för Nybyggnation av Helix etapp 2 och etapp 3 till en utgift om högst 10 000 000 kronor, LOC nr 1803-0644. Beslut fattat av Locum AB:s styrelse den 27 september 2018.
- Beslut om att starta skede Planering till en utgift om högst 40 000 000 kronor, LOC nr 1803-0644, LOC nr 2019-0755, FSN dnr 2021-0404. Beslut fattat av Locum AB:s styrelse respektive FSN den 18 november 2021.

Den indikativa investeringsutgiften i utredningsbeslutet för att genomföra en gemensam förstudie för etapp 2 och 3 samt att genomföra Helix etapp 2, LOC nr 1803-0644, var 750 000 000 kronor. Kalkylen baserades på en projektbedömning i kostnadsläge mars 2018.

Kalkylen inför detta beslut baseras på en systemhandling i kostnadsläget september 2023. I arbetet med skede Planering för Helix Etapp 2 har ett antal faktorer inarbetats i

Christer Gunnarsson Sjöqvist
Projektledare

BESLUT

Diarienr
LOC 2019-0755
Informationssäkerhetsklass: K1
Projektnr. 94109830

kalkylen vilka inte var kända eller belysta i beslutsunderlaget FSN dnr 2021-0404. De yttre faktorerna med störst påverkan är kvarstående kostnadseffekter efter pandemin, olika omvärldshändelser vilka påverkar råvarupriser och tillgången på dessa samt påverkan av valutautvecklingen. Allt detta summeras i en indexutveckling som från mars 2018 till september 2023 är 41% (SCB, Byggkostnadsindex dvs produktionsfaktorer vid byggande). För att kunna möta framtida indexutveckling har även en indexreserv tillskapats. De projektspecifika faktorerna som har preciserats i detta skede är bland annat hur genomförandet kommer att ske och vilka åtgärder som krävs för att upprätthålla säkerhet med pågående verksamhet. Sammanlagt ger detta att investeringsutgiften för Helix Etapp 2 uppgår till högst 1 050 000 000 kronor inom den utökade ramen för specificerade fastighetsinvesteringar 2024-2033 för Landstingsfastigheter Stockholm vilken är inarbetat i Budget 2024.

Under projektets genomförande kommer ett antal provisorier att uppföras, den bedömda kostnaden är 6 000 000 kronor. Provisorierna kommer att kostnadsföras och belasta Landstingsfastigheter Stockholms resultat, preliminärt år 2025.

Uppförandet av Helix Etapp 2 kommer innebära att mindre delar av de befintliga byggnationerna behöver rivas. Delarna bedöms ha ett återstående bokfört värde om högst 2 000 000 kronor och kommer att kostnadsföras och belasta Landstingsfastigheter Stockholms resultat, preliminärt år 2025.

Till följd av investeringen kommer Landstingsfastigheter Stockholms kostnader för avskrivningar och räntor att öka med 64 300 000 kronor per år fr.o.m. 2029. Tillkommande kostnader för drift och skötsel för Landstingsfastigheter Stockholm uppskattas till 10 600 000 kronor per år.

Investeringen påverkar framtida resultat för FO Huddinge då den kommer att generera en ny grundhyra om preliminärt 70 000 000 kr/år vilken ska bäras av SLSO. Hyresavtalet tecknas på en avtalstid om 15 år. Hyresgästen har i bifogad bilaga 7 daterat 2023-09-27 tagit ansvar för de kommande driftkostnaderna som investeringen medför från och med ett planerat färdigställande under 2029. Genomsnittlig avkastning på eget kapital under avtalstiden uppgår till 6 %.

Noggrann uppföljning av projektets ekonomi och tidplan kommer göras löpande under genomförandeskedet. Riskanalyser och åtgärdsplaner för identifierade risker kommer att upprättas, hanteras och löpande följas upp.

Erfarenhet från tidigare projekt visar att sena ändringar och tillägg kan bli kostsamma. Vid eventuella fördyrningar av projektet med anledning av programändringar ansvarar den som initierat programändringen för den ökade driftkostnaden. Ett noggrant och väl dokumenterat arbete med verksamhetens kravställning bidrar till att minska behovet av sena ändringar och tillägg.

Styrelsen föreslås besluta att inleda upphandling av Helix Etapp 2 förutsatt att regionfullmäktige fattar genomförandebeslut enligt förslag.

HELIX - RÄTTSPSYKIATRI ETAPP 2

FÖRKORTAD SYSTEMHANDLINGSRAPPORT - LOC-2019-0755 / 94109830 - 2023-05-05

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING 1

2. BAKGRUND 2

2.1 Inledning 2
2.2 Helix etapp 1 3
2.3 Syfte och behov 3

3. FÖRUTSÄTTNINGAR 4

3.1 Omfattning 4
3.2 Krav och mål 4
3.3 Säkerhet 5
3.4 Hållbarhet 6

4. ETAPP 2 7

4.1 Situationsplan 7
4.2 Landskap och utemiljö 8
4.3 Byggnad 9
4.4 Stomme 9
4.5 Lokalprogram, flöden och areor 10
4.6 Exteriör gestaltning 11
4.7 Interiör gestaltning 12
4.8 Konst 14
4.9 Tekniska discipliner 15
4.10 Måluppfyllnad 16

5. GENOMFÖRANDE 17

5.1 Huvudtidplan 17
5.2 Skedesindelning 18
5.3 Riskanalys 19
5.4 Säkerhet under byggtid 19
5.5 Logistik 19

6. ORGANISATION OCH KONTAKT 20

Region Stockholm Rättspsykiatri Vård Stockholm REGION STOCKHOLM locum. VÄRDEN FÖR VÅRDEN

1. SAMMANFATTNING

På Helix driver SLSO rättspsykiatri i säkerhetsnivå 1 och 2 samt psykiatrisk öppenvård. Idag har SLSO 78 st vårdplatser på anläggningen. Vården bedrivs dygnet runt årets alla dagar. På anläggningen bedriver även Rättsmedicinalverket en verksamhet.

Under 2018 genomfördes en utredning av kommande behov av rättspsykiatriska vårdplatser i Region Stockholm med slutsatsen att det behövdes en utbyggnation av Helix. Under 2021 tog Locum fram en förstudie för att undersöka hur det ökade behovet av vårdplatser på anläggningen kunde tillgodoses.

Under februari 2022 tog Region Stockholm ett planeringsbeslut och Locum påbörjade arbetet med att ta fram program- och systemhandlingar. I och med planeringsbeslutet begränsade regionen uppdraget till att tillskapa 58 nya vårdplatser på Helix.

Under Q2 2023 levererades systemhandling med tillhörande kalkyl och huvudtidplan. Efter det tas ett underlag för ett genomförandebeslut fram, för kommande beslut i nämnder och region. Bedömt kommer beslut tas i regionstyrelsen under Q4 2023 och regionfullmäktige under Q1 2024.

Efter att ett genomförandebeslut är taget kan detaljprojektering, upphandlingar och produktion starta. Locums bedömning är att en möjlig överlämning till SLSO av den nya anläggningen kan ske tidigast Q1 2029.

Projektet är sammankopplat med stora risker gällande både fysisk säkerhet och informationssäkerhet. En förankringsprocess har genomförts med verksamheten under programskedet där dessa riskområden har behandlats. Projektets genomförande påverkas i stor grad av säkerhetskrav från verksamheten med tid- och kostnadskonsekvenser till följd.

Denna rapport syftar till att ge en övergripande bild av systemhandlingen. För ytterligare information kontakta Locum.

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

2. BAKGRUND

2.1 INLEDNING

LOKALER FÖR RÄTTSPSYKIATRI

En forskningsstudie publicerad 2013 (Andersson et al) jämför rättspsykiatriska anläggningar i Sverige byggda efter 1970. De noterar att fokus på säkerhet har ökat markant och att inga sjukhus som är färdigställda före 2006 har perimeterskydd. Studien använder Helix som exempel och gör en fördjupad analys av projektet som bland annat lyfter kvaliteten med att den kuperade tomten medger fria utblickar från vårdbyggnaderna ovan perimeterskyddet. Studien diskuterar också att rättspsykiatriska sjukhus kan sägas ha tre olika inneboende karaktärer;

- *Ett sjukhus* med allt vad det innebär i form av funktionsseparering, effektiva flöden och personalfunktioner.
- *Ett fängelse* som ska hindra patienter från att avvika och för högre säkerhetsnivåer, fritagningar, samt;
- *Ett hem* för patienter som vårdas långa vårdtider och kanske inte har ett annat hem utanför sjukhuset.

De här tre karaktärerna behöver balanseras, särskilt med tanke på det ökande fokuset på säkerhet, så att den resulterande vårdmiljön ger stöd för patienters och personals välmående.

PROJEKTETS OMFATTNING

Projekt Helix Rättspsykiatri Etapp 2 omfattar tillbyggnad och ombyggnad av befintliga Helix rättspsykiatriska sjukhus som är beläget i Flemingsberg. Verksamheten utgörs av Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) som bedriver rättspsykiatrisk vård samt Rättsmedicinalverket (RMV).

Tillbyggnadsdelen omfattar två hus av en yta på totalt ca 8000 m2. Hus 5 är en vårdbyggnad som innefattar fyra nya vårdavdelningar om totalt 58 vårdplatser. Hus 6 är en förlängning av hus 1 och innefattar bland annat teknikytor, stödytor, omklädningsrum, administrativa ytor, multihall och aktivitetsytor för patienter.

Ombyggnadsåtgärder kommer att göras i befintligt hus 1 omfattande en yta på totalt ca 1000 m2 i syfte att öka kapaciteten för bl.a. personalentré, godsmottagning, tvätt- och linnehantering samt personalmatsal.

Utvändigt kommer gården och omkringliggande ytor att omarbetas efter nya förutsättningar. Även en ny personalparkering tillskapas på fastigheten.

Säkerheten har högsta prioritet i hela projektet utifrån dynamisk- och fysisk säkerhet för både patienter och personal samt informationssäkerhet.

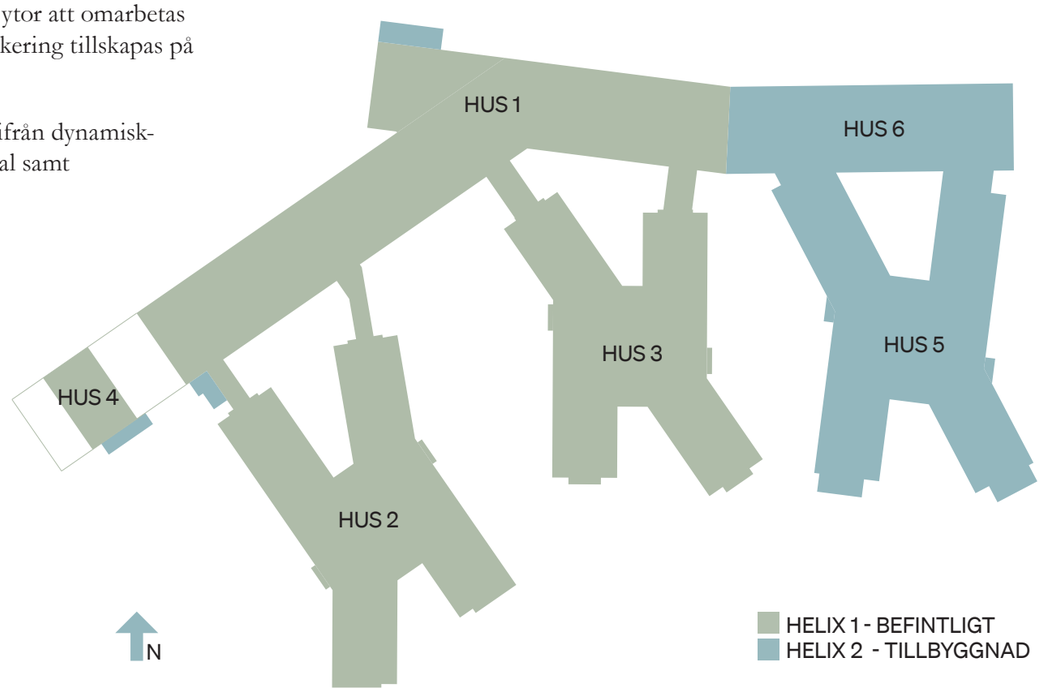

Region Stockholm
Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM
locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

2.2 Helix etapp 1

STYRANDE PRINCIPER I PLANERINGEN AV HELIX 1

I projektet har säkerhet högsta prioritet, men den höga säkerheten ska inte dominera upplevelsen av miljön. Patienter och personal ska framförallt uppleva en modern och välkomnande arbets- och vårdmiljö. Under planeringen av Helix etapp 1 var det viktigt att det skulle finnas en tydlig entré där skalskyddet utgörs delvis av byggnaderna själva. Huvudentrén och kärnan ska signalera öppenhet och personligt bemötande. Härifrån nås de andra funktionerna såsom besöksavdelning, öppenvård, förvaltningsrätt och personaltorg.

Naturen och utsikten på platsen ses som en viktig resurs i vårdmiljön, både inomhus, genom utblickar, och utomhus. Naturen har en dokumenterat positiv inverkan på välbefinnandet, vilket har påverkat allt från materialval i byggnaden till fönsterplaceringar. Topografin på tomten agerar som avskärmning men utgör också blickfång. Tomtens branter försvårar närmande av byggnaden från andra håll än från den enda uppfarten till entrétorget.

Viktigt var också skapandet av varierande rum för socialt samspel då det i den rättspsykiatriska verksamheten är samverkan mellan patienter och personal som är det främsta vårdverktyget. Även personalens kontakter med varandra är avgörande för en välfungerande verksamhet. Personaltorget är en mötesplats för paus, kunskapsutbyte och administration. Torget och avdelningens gemensamma rum tillhör därför de viktigaste platserna i huset.

Att förflytta sig mellan husets verksamheter ska inte bara vara enkelt utan också en positiv upplevelse. För personal, och speciellt för patienter som tillbringar lång tid i byggnaden, kan förflyttningen vara en paus och ett miljöombyte. Huvudstråket, kallat Galleriet, utgör en säker och effektiv rörelse längs med byggnaden.

VERKSAMHETER

SLSO	Stockholms läns sjukvårdsområde, Rättspsykiatri Vård Stockholm, sektion Syd
RMV	Rättsmedicinalverket, Rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm

FAKTA OM ANLÄGGNINGEN

- Anläggningens totala yta: 17 000 m². Tomt: 15,5 hektar
- Anläggningen har säkerhetsnivå 1 i enlighet med SOSFS 2006:9
- Totalt antal anställda i anläggningen: ca 250 personer
- Sex heldygnsavdelningar, varav två akut- och intagningsavdelningar, totalt 78 vårdplatser
- En sluten utredningsavdelning med 20 platser
- En öppenvård med en besöksfrekvens på ca 65 patienter om dagen
- En förvaltningsrättssal
- Tre administrationer med sammanlagt ca 100 arbetsplatser för utredningspersonal, sekreterare, kuratorer, koordinatorer, läkare m.m.
- Större och mindre konferens- och mötesrum, samt utbildningslokaler
- Personalmatsal och rekreationsutrymmen

Etapp 1 hade byggstart i mars 2010 och togs i drift i december 2012. Investeringsbudgeten var 762 miljoner kronor. Byggnaderna ritades av BSK Arkitekter, landskapsgestaltningen gjordes av Nivå landskapsarkitektur och NCC var totalentreprenör.

2.3 Syfte och behov

Ett ökat antal patienter samt längre vårdtider har inneburit stora påfrestningar för den rättspsykiatriska verksamheten i Stockholm. Avdelningarna har ofta haft fler patienter än vårdplatser. I Stockholm år 2018 var medianvårdtiden 54 månader. Situationen innebär också att ca 170 patienter från Stockholm vårdas på rättspsykiatriska kliniker i andra regioner (2019). Bedömningen är att det mest angelägna behovet är minst 50 nya vårdplatser i säkerhetsnivå 2 i närtid.

Inom ramen för en förstudie utreddes förutsättningarna för en, respektive två ytterligare vårdbyggnader (etapp 2 och 3), i anslutning till Helix befintliga anläggning. I Helix etapp 1 utformades detaljplanen för att möjliggöra två ytterligare vårdbyggnader inom gällande detaljplan. Perimeterskyddets mur placerades i etapp 1 för att kunna inrymma en av dessa möjliga framtida vårdbyggnader inom befintligt perimeterskydd. Baserat på detta underlag fattades ett inriktningsbeslut om att fortsätta projekteringen av endast en vårdbyggnad, etapp 2.

Utbyggnad av vårdplatser på Helix, jämfört med en ny lokalisering inom regionen, innebär att en stor mängd funktioner - såsom perimeterskydd, entréer, administration m.m. kan nyttjas även för de tillkommande vårdplatserna. Det finns även driftfördelar med en samlad verksamhet. Utmaningen med en utbyggnad av befintlig anläggning är att hantera störningar och säkerhetsrisker kopplade till byggnadsarbeten i direkt anslutning till pågående rättspsykiatrisk verksamhet.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Omfattning

PROJEKTETS OMFATTNING

Helix rättspsykiatriska sjukhus i Flemingsberg togs i drift 2012. Etapp 1 omfattade åtta vårdavdelningar i två vårdbyggnader, hus 2 och 3, samt gemensamma funktioner som entréer, administration, stödfunktioner, teknik och aktivitetsytor för patienter i hus 1.

Helix - Rättspsykiatri etapp 2 omfattar tillbyggnad och viss ombyggnad av det befintliga sjukhuset. Tillbyggnad av fyra nya vårdavdelningar om totalt 58 vårdplatser samt av den gemensamma byggnaden hus 1. Ombyggnadsåtgärder i befintligt sjukhus görs för att öka kapaciteten för bl.a. personalentré, godsmottagning, tvätt- och linnehantering samt personalmatsal. Ett omfattande arbete med att effektivisera och optimera lokallistan i förstudie och programhandlingsskede har resulterat i:

- Ny vårdbyggnad: hus 5
- Östlig tillbyggnad av hus 1: hus 6
- Utvidgad personalentré
- Ny godshiss i väst
- Tillbyggnad av hus 4

BTA tillbyggnad: 8 086 m²
BTA ombyggnad: 1 025 m²

Projektet återanvänder lösningar, material, detaljer, principer och rumsligheter som fungerar bra idag. Det nya som adderas ska harmoniera med befintlig byggnation och ersätta lösningar som fungerat sämre.

Nya krav i form av uppdaterade och skärpta byggregler och hållbarhetskrav har också resulterat i delvis andra lösningar än etapp 1.

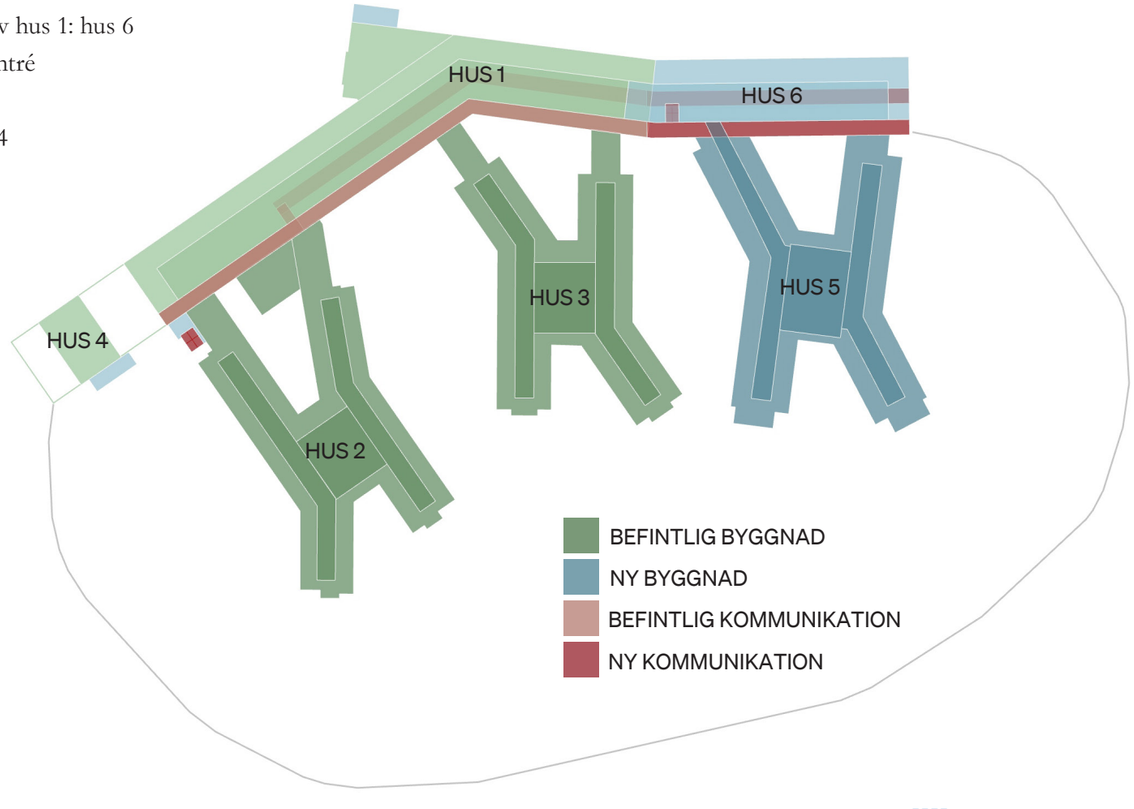

3.2 Krav och mål

I en behovsanalys från 2019-12-09, som låg till grund för förstudien, beskrivs prioriteringar och mål för projektet. Under programarbetet har även ”Marginal för genomförbarhet i en orolig värld” lagts till som en vägledande formulering för projekteringsarbetet.

PRIORITERINGAR I LOKALFÖRÄNDRINGSARBETET FÖR RPV

1. Säkerhetsmässigt godkända lokaler i säkerhetsnivå 2.
2. Utökat antal vårdplatser – lokalmässiga förutsättningar för att undvika befintliga och framtida överbeläggningar.
3. En modern rättspsykiatrisk vårdmiljö som stöder både patienter och personal.

MÅL

- Att anläggningen uppfyller kraven för säkerhetsnivå 2.
- Att anläggningen och dess arkitektur tar tillvara och utvecklar platsens kvaliteter, bland annat genom anpassning till tomt och omgivning för att undvika onödig exponering av verksamheten.
- Att gestaltning och byggnadsstruktur är anpassad och harmonierar med befintlig byggnation.
- Att skapa en robust anläggning som är ekonomiskt hållbar i ett livscykelperspektiv.
- Att i större utsträckning möjliggöra rättspsykiatrisk vård nivå 2 enligt SOSFS 2006:9 inom Region Stockholm för att minska antalet patienter som vårdas inom andra regioner.
- Att minimera dagens överbeläggningar inom verksamheten.
- Att ha marginal för genomförbarhet i en föränderlig värld.

Region Stockholm
Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM
locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

3.3 Säkerhet

DYNAMISK OCH FYSISK SÄKERHET

De lokaler som planeras ska uppfylla kraven för säkerhetsnivå 2 enligt SOSFS 2006:9. Säkerheten är högst prioriterad i lokalförändringsarbetet.

Dynamisk säkerhet är grunden i säkerhetsarbetet. Dynamisk säkerhet bygger på relationen mellan patient och personal. Den omfattar även rutiner, regler, bemanningsnivå, personalens utbildning och kunskapsnivå samt god omvårdnad.

Fysisk säkerhet avser alla fysiska och tekniska åtgärder som kompletterar den dynamiska säkerheten för att uppnå målen för säkerheten.

Anläggningens tekniska säkerhet projekteras av SLSO, i tät samverkan med Locums byggnadsprojektering.

PROJEKTERING AV SÄKRA LOKALER

Som stöd för projekteringen har projektet, med utgångspunkt från arbetssätt i projekteringen av Helix etapp 1, tagit fram krav för olika typer av säkerhetsgränser inom anläggningen, samt en guide för material- och utförande för patientsäkerhet.

Guiden för patientsäkerhet klassificerar anläggningens utrymmen utifrån på vilket sätt patienter vistas i dem. I Helix etapp 2 finns de fyra första nivåerna, vit till orange, men inga röda rum. Som en information har möbleringsplanerna färgats för att representera rummets nivå enligt guiden. Denna nivå avspeglas också i rummets funktionsnummer, där prefixet 1 representerar vit, 2 grön och så vidare (se planlösning till höger).

Verksamheten har definierat ett antal risker i driftskede med lösningsförslag och krav för att hantera dessa. Dokumentet *Fysiska aspekter för säker vårdmiljö på Helix* daterat 2022-08-30 beskriver dessa.

Ett krav från verksamheten är att dörrar på avdelningen inte ska slå ut i korridor för att inte hindra personal som snabbt behöver ta sig fram vid larm. Detta kan tillgodoses genom samma dörrlösning som i Helix 1 där patientrumsdörrar är inåtgående med ett integrerat inre nöddörrblad som är utåtgående. Ett avsteg från kravet på inåtgående dörrar behöver göras för dörrar till telefonhytter, där utrymmets storlek och åtkomst till tekniknisch omöjliggör inåtgående dörr.

Exempel, möbleringsplan plan 1

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

3.4 Hållbarhet

Hållbarhet ska genomsyra hela Locums verksamhet och vara en integrerad del av det dagliga arbetet. Byggindustrin står idag för ca 20 % av Sveriges klimatpåverkan, 35 % av energianvändningen och 40 % av allt genererat avfall. Branschen har stora möjligheter att göra en skillnad för kommande generationer och bidra till målen i FN:s Agenda 2030 och klimatmålen i Parisavtalet. Locums övergripande mål är att uppnå klimatneutralitet, med den långsiktiga strategin att i första hand minska faktiska utsläpp. Utöver det finns mer detaljerade mål och ambitioner som direkt berör byggprojekt, såsom materialval enligt Byggvarubedömningen, sortering av avfall och en minskad energianvändning. Detta ställer krav på ett aktivt hållbarhetsarbete genom hela projektet.

För att genomföra resurseffektiva åtgärder har betydande hållbarhetsaspekter identifierats i projektet och framgår i hållbarhetsplan. Dessa är klimatpåverkan under byggande och drift, energianvändning, exploatering av de gröna markytorna och biologisk mångfald samt trygghet, hälsa, personal och patient.

KLIMATPÅVERKAN

Klimatförändringar är en allt större del av vår vardag och förekomsten av skyfall, stormar och värmeböljor kommer att öka. För att minska klimatpåverkan och effekten av ett förändrat klimat, görs klimatberäkningar under projektets gång för att identifiera och genomföra möjliga klimatreducerande åtgärder. Byggprodukter med information om klimatpåverkan prioriteras, då material och produkter utgör en mycket stor andel av klimatpåverkan vid uppförande av byggnader. Vidare beaktas resurseffektiva lösningar såsom standardiserade mått och prefabricering för att begränsa mängden avfall som uppkommer.

Figuren till höger exemplifierar byggdelar som bedömts vara prioriterade där kravställning på typ av produkt kan ha betydande påverkan på byggdelens klimatpåverkan.

ENERGIANVÄNDNING

Målsättningen är att den nya vårdbyggnaden ska uppnå en energianvändning 40 % lägre än BBR, motsvarande Guld på indikatorn i Miljöbyggnad. För att sträva mot detta optimeras planlösningar samtidigt som energieffektiva installationssystem utreds. Möjligheten att genomföra vissa åtgärder är begränsad på grund av bland annat verksamhets- och säkerhetsperspektivet vilket bedöms försvåra möjligheten att nå målet för energianvändningen.

Energisimulering visar att man efter optimering kan hamna på nivå brons men att nivå guld kan vara möjlig genom att tillföra energi med bergvärmepump istället för fjärrvärme. En utredning av bergvärme som ett komplement eller alternativ till dagens fjärrvärme har tagits fram under systemhandlingsskedet.

EXPLOATERING AV DE GRÖNA MARKYTORNA OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

En annan viktig fråga är läkande utemiljöer och biologisk mångfald. Läs mer under avsnitt Landskap och utemiljö på sidan 8.

TRYGGHET, HÄLSA, PERSONAL OCH PATIENT

Byggnaden ska utformas så att det bland annat finnas god tillgång till dagsljus, närhet till pausrum och utblick mot grönska. För att garantera kvalitetssäkrad vård i alla lägen ska byggnaden vara driftsäker och stå emot påfrestningar från bland annat klimatförändringar, cyberattacker, strömavbrott och bristande vattenförsörjning. En god och trygg arbetsmiljö som stödjer tillfrisknande och bidrar till en hälsofrämjande arbetsmiljö ska säkerställas. Den interiöra gestaltningen bidrar till att skapa både en attraktiv arbetsplats och boendemiljö, samtidigt som den är en del av en vårdmiljö som skall klara de hårda krav som ställs på denna typ av verksamhet.

PROJEKTETS MILJÖPROGRAM

I projektet finns ett miljöprogram vilket tydliggör kraven inom området. Dessa utgår från Region Stockholms och Locums övergripande målsättningar. Här framgår exempelvis krav på arbetet med hållbara materialval genom Byggvarubedömningen, utförande av LCC-kalkyler, fuktsäkerhet, avfallsminimering och mätplan för energianvändningen. Ambitionen är även att uppfylla kraven enligt totalbetyg Silver för Miljöbyggnad 3.0. I övrigt framgår övriga hållbarhetskrav i Locums styrande dokument.

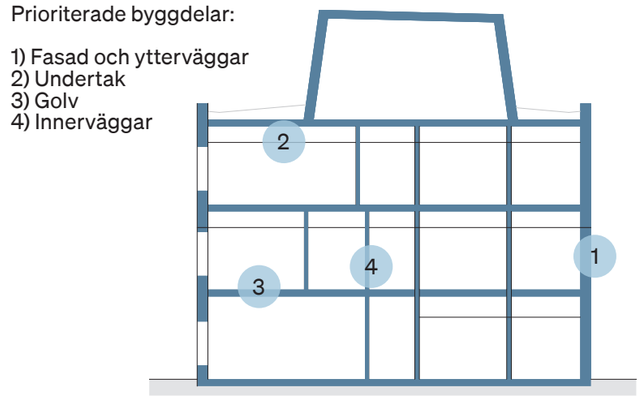

Region Stockholm
Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM
locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

4. ETAPP 2

4.1 Situationsplan

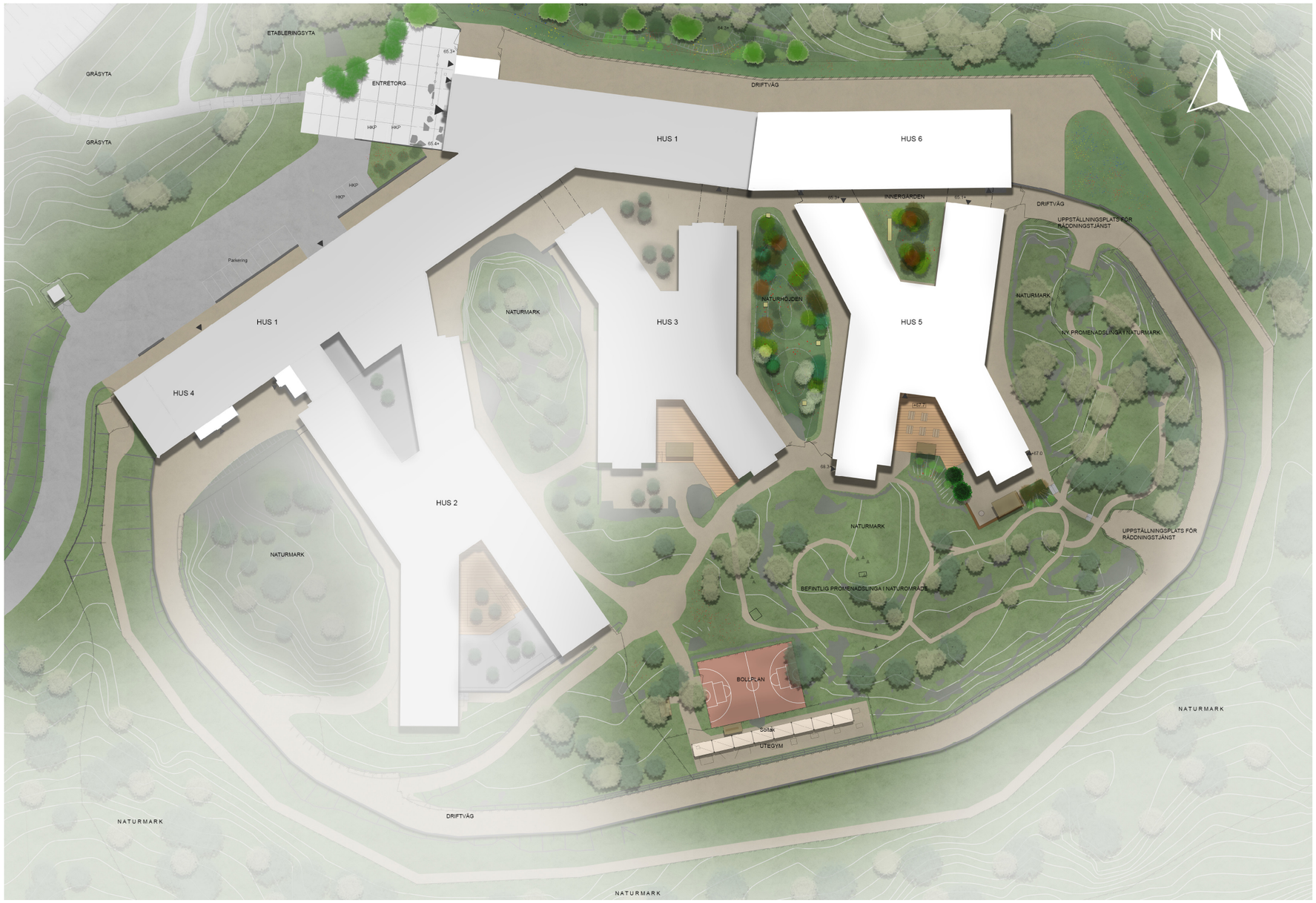

TECKENFÖRKLARING

- Ny byggnad
- Befintlig byggnad
- Huvudentré / Entré
- Grusyta
- Trätrall med bänkar och skärmtak
- Befintliga träd
- Nya träd
- Ny plantering
- Konstverk
- Grind
- Staket

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

4.2 Landskap och utemiljö

Helix ligger placerad på en lokal höjd i kuperad och blockrik hällmarkstallskog. I de omgivande sluttningarna växer lågörtsgranskog med inslag av lövträd. Naturen och hällmarkstallskogen fyller flera funktioner för bl.a. återhämtning och rekreation med avstressande och lugnande effekter, för visuell avskärmning och som insynsskydd. Den i särklass vanligaste rekommendationen från forskning och erfarenhetsbaserade riktlinjer för att skapa en läkande miljö handlar om kontakt med, och vistelse i naturmiljöer. Upplevd trygghet och delaktighet kan i likhet med gröna utemiljöer bidra till läkande, och utemiljön ska utformas så att den är trygg och tillgänglig för alla människor som vistas i den, oavsett behov.

Skogsmarken tillhandahåller också olika ekosystemtjänster som fördröjning av regnvatten och ett gynnsamt lokalklimat (skugga, svalka och vindskydd). Av särskild vikt är att under den långa förvaltningsfasen kunna värna om, dra nytta av samt vidareutveckla dessa. Tallskog dominerar helt idag och en målsättning med den utvändiga gestaltningen är att komplettera med växtlighet som bidrar med blomning och större årstidsvariation för att främja den biologiska mångfalden.

För att bibehålla utemiljöns kvaliteter även efter utbyggnad är det viktigt med stor hänsyn till mark och vegetation vid anläggnings- och sprängningsarbeten, och att ytor som tas i anspråk under byggtiden återställs omsorgsfullt till skog eller andra anlagda vegetationsytor.

ENTRÉTORGET

Entrétorget är idag välkomnande och inbjudande samt bidrar till att skapa harmoni och intimitet. Funktion och gestaltning återställs efter färdig byggnation. Tre befintliga tallar behöver flyttas och återplanteras inne på området. För att rama in torget och bidra till större årstidvariation planteras ny vegetation i norr. Det befintliga konstverket, bestående av granitblock, återställs efter färdig byggnation.

UTEPLATS

Uteplatsen vid hus 5 anordnas på liknande sätt som vid dagens vårdbyggnad, hus 3. Här tillskapas skugga, sittplatser och en grillplats. God överblickbarhet och en jämn belysning är krav här.

INNERGÅRDEN OCH NATURHÖJDEN

Den nya vårdbyggnadens innergård kommer enbart att fungera för utblickar och utformas på liknande sätt som den befintliga. Fokus ligger på årstidsvariation och driftbarhet. Mellan den nya vårdbyggnaden, hus 5 och hus 3 anläggs en mindre naturkulle med trädplantering som visuell distraktion och utsikt från vårdrummen. Platser för konstnärlig gestaltning finns utpekade i båda områdena.

PROMENADSLINGAN OCH AKTIVITETSYTAN

Den skogsmark innanför perimeterskyddet som idag är avskild från patientytorna görs tillgänglig och därmed kan promenadslingan utökas. Slingans markmaterial består idag av träflis vilket, enligt verksamheten, är svårt att snöröja och därför föreslås stenmjöl som underlag. Idag finns två stycken konstverk utplacerade i skogsmiljön. Bollplanen flyttas till ett läge intill det befintliga utegymmet för att ge plats åt hus 5. För att undvika skador byts dagens asfalt ut mot gummibeläggning och målas med linjer för multisport. De två aktivitetsfunktionerna separeras med staket för att kunna nyttjas samtidigt och sittplatser, skugga och dricksvatten placeras i anslutning till dessa.

DAGVATTENHANTERING

Befintliga byggnader skapar tillsammans med omgivande mur ett instängt område. Förbisett muren avrinner ytor antingen söderut eller norrut. Förslag till dagvattenhantering har tagits fram för de områden där markanvändningen kommer förändras, hus 5 och 6, vägen, och den nya parkeringen. Åtgärder för att lokalt fördröja, och rena dagvattnet innefattar bl.a. ett underjordiskt krossmagasin, krossdike, ett öppet magasin och biofilter. Med föreslagen dagvattenhantering bedöms föroreningsbelastningen från fastigheten minska något, vilket innebär en förbättring för recipienten, sjön Orlången.

Gällande skyfall har förslag för att bevara befintliga lågpunktsvolymer presenterats, eftersom bortbyggnad av dessa innebär försämring nedströms. Projektet innefattar en förhöjd översvämningsrisk av entréer i passagen mellan hus 5 och 6. Åtgärder har föreslagits som säkerställer att 100-årsregnet klaras.

4.3 Byggnad

BYGGNADSFORM OCH INPLACERING

Inplaceringen av hus 5 och 6 har studerats med flera bakomliggande parametrar i åtanke:

- Avstånd till hus 3 kopplat till säkerhet under byggnation/byggbarhet.
- Anpassning till tomt och bevarande av platsens kvalitéer. Hus 5 inpassas i öster mot en befintlig bergshöjd och de stora tallar som växer ovanpå berget bevaras och utgör ett blickfång från patientrummen i hus 5. Hus 6 byggs i vinkel mot hus 1 för att bevara så mycket naturmark för rekreation som möjligt i söder.
- Hänsyn till framkomlighet för drift, dagvattenhantering och räddningsvägar.
- Byggnadsformen styrs av programmet för de funktioner som ska inrymmas och bygger på samma principer som etapp 1.

Ett omsorgsfullt arbete har gjorts för att ta hänsyn till kravställningar och så många värden och önskemål som möjligt. Detta innefattar bl.a. justering av hela byggnadens läge främst lite österut, indragna fasader runt utrymningstrappor i hus 5, samt justerade planer för något ändrad byggnadsbredd.

4.4 Stomme

STOMLOGIK

I hus 6 fortsätter samma invändiga stomlogik som i hus 1.

Centralt för hus 6 är kärnan med ett längsgående tekniskt stråk innefattande all vertikal kommunikation så som trappor, hissar och schakt, samt teknikrum. Stråket innefattar stomstabiliserande väggar, pelare och balkar. Längs den södra fasaden spänner galleriet på plan 01 och 02, med öppningar mellan våningarna, och sammanbinder hus 6 med hus 1, 2, 3 och 5.

Hus 5 baseras i sin tur på hus 3 med två vårdavdelningar per våningsplan med vårdrum mot fasad, ihopkopplade med en personalkärna. Generellt spänner byggnadernas stomme mellan fasader och/eller kärnan för respektive hus.

I hus 5 fördelas installationer till vårdrum direkt ned från fläktrum inom stråk intill korridorer. Här återfinns även schakt och installationsutrymmen ovan undertak in från korridor. I kärnan mellan vårdavdelningarna återfinns sedan stomväggar, pelare och balkar, samt teknikytor och trappa.

STOMLINJER

Byggnadens utbredning, fönsterplaceringar och rumsindelning följer rationella mått baserade på stomlinjer från Helix 1.

Hus 6 följer samma stomlinjeindelning som hus 1. Tvärgående indelning varje 2400 mm och längsgående 7000 mm - 2000 mm - 7200 mm.

Hus 5 följer logiken av hus 3 med en 3600 mm indelning tvärgående för respektive ben, vilken speglar vårdrummens bredd och:
4700 mm - 2500 mm - 4700 mm längsgående för:
vårdrumsdjup - korridor - vårdrumsdjup.

STABILISERANDE VÄGGAR AV BETONG

BÄRANDE PELARE

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

4.5 Lokalprogram, flöden och areor

EN GOD VÅRD- OCH ARBETSMILJÖ

Den fysiska miljön ska stödja läkning genom att bidra till upplevelser av

trygghet, lugn och välbefinnande, och dessutom säkerställa att ingen kommer till fysisk skada. Den ska också underlätta personalens arbete genom god överblickbarhet, effektiva samband och plats för återhämtning. Genom att göra detta kan man säga att utformningen av

den fysiska miljön är ett redskap för psykiatrisk vård. Lokalprogrammets rum har placerats och utformats i nära samverkan med verksamheten, med utgångspunkt i lösningar från etapp 1.

BÄTTRE KAPACITET, FLÖDEN OCH ÖKAD RESILIENS

I dagens anläggning saknas en effektiv transportväg från och till den östra delen av plan 0 där omklädning och textilhantering finns. Dessutom saknas en redundant lösning i händelse av driftstopp på den centrala godshissen.

I Helix etapp 2 inkluderas två nya godshissar, en i direkt anslutning till godsmottagningen som möjliggör en separering av vertikala flöden, huvudsakligen patienttransporter i den befintliga hissen och godstransporter i den nya. Den andra nya godshissen knyter ihop våningsplanen i hus 6 och skapar ett nytt effektivt flöde för tvätt och linnetransporter till plan 0 samt till städcentralen som får en ny mer central placering.

PLAN 0

Förlängning av omklädning och teknikrum.

PLAN 1

Förlängning av aktivitetsavdelning för patienter inklusive en ny gymnastiksal.
Samma grundstruktur för vårdenheten som de befintliga.

PLAN 2

Förlängning av administrationsyta.
Samma grundstruktur för vårdenheten som de befintliga.

PLAN 3

Teknikutrymmen.

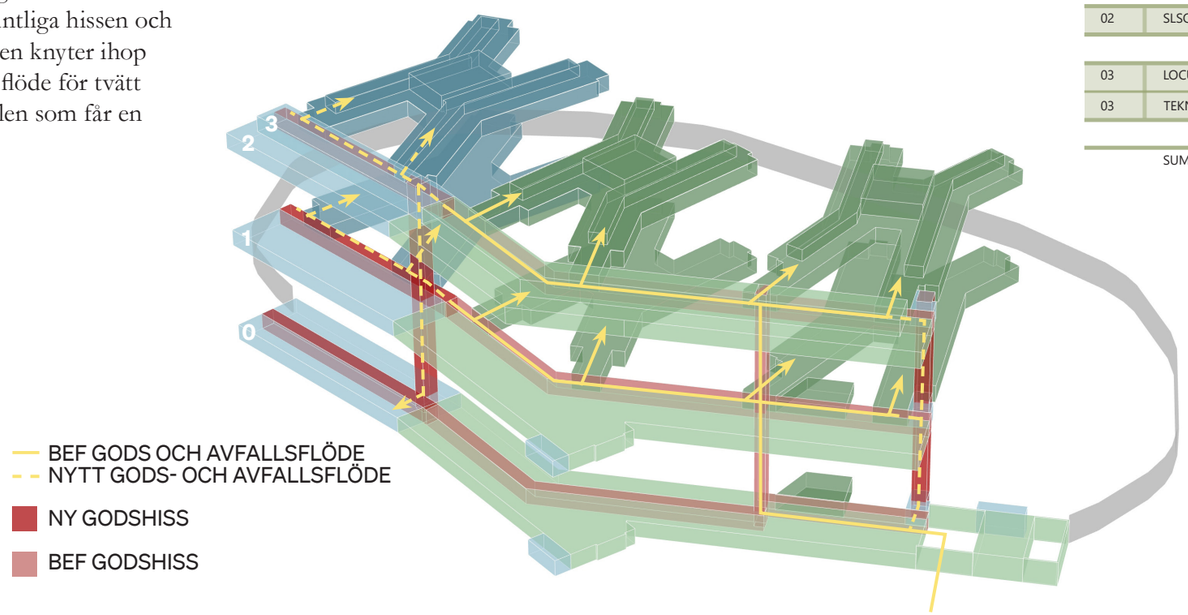

AREA

Bruttoarean (BTA) delas in i ombyggnad respektive tillbyggnad.
I ombyggnadsdelarna räknas alla ytor som berörs av ombyggnads-åtgärder, även om de bara innebär förändrad inredning eller ytskikts-åtgärder. Den totala summan för BTA ombyggnad är 1025 m² och total BTA tillbyggnad är 8086 m².

Lokalarean (LOA) delas in i ombyggnad respektive tillbyggnad och dessutom i en preliminär kategorisering mellan gemensamma ytor, ytor för SLSO och för Locum. Se tabell nedan.

LOA OMBYGGNAD

PLAN	OMRÅDE	AREA
00	GEMENSAM YTA OMBYGGNAD	239 M²
00	RMV OMBYGGNAD	59 M²
00	SLSO OMBYGGNAD	259 M²
		557 M²
01	GEMENSAM YTA OMBYGGNAD	143 M²
01	SLSO OMBYGGNAD	66 M²
		209 M²
02	SLSO OMBYGGNAD	59 M²
		59 M²
03	LOCUM OMBYGGNAD	42 M²
03	TEKNIK OMBYGGNAD	10 M²
		52 M²
	SUMMA LOA OMBYGGNAD	877 M²

LOA TILLBYGGNAD

PLAN	OMRÅDE	AREA
00	DISP TILLBYGGNAD	32 M²
00	GEMENSAM YTA TILLBYGGNAD	622 M²
00	LOCUM TILLBYGGNAD	259 M²
00	SLSO TILLBYGGNAD	557 M²
00	TEKNIK TILLBYGGNAD	259 M²
		557 M²
01	DISP TILLBYGGNAD	15 M²
01	GEMENSAM YTA TILLBYGGNAD	747 M²
01	SLSO TILLBYGGNAD	1799 M²
01	TEKNIK TILLBYGGNAD	36 M²
		2597 M²
02	GEMENSAM YTA TILLBYGGNAD	331 M²
02	LOCUM TILLBYGGNAD	44 M²
02	SLSO TILLBYGGNAD	1846 M²
02	TEKNIK TILLBYGGNAD	36 M²
		2257 M²
03	GEMENSAM YTA TILLBYGGNAD	38 M²
03	LOCUM TILLBYGGNAD	14 M²
03	SLSO TILLBYGGNAD	51 M²
03	TEKNIK TILLBYGGNAD	1045 M²
		1148 M²
	SUMMA LOA TILLBYGGNAD	7338 M²

Region Stockholm
Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM
locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

4.6 Exteriör gestaltning

SAMSTÄMMIGA FASADTYPOLOGIER

Helix etapp 1 har en mycket tydlig exteriör gestaltning som utgår från tre huvudsakliga typer;

1. Vårdbyggnaderna hus 2 och 3
2. Länkarna mellan hus 1 och vårdbyggnaderna och mellan vårdbyggnadernas två flyglar
3. Hus 1

Dessa tre länkas samman med den matrisgjutna sockeln som går igen kring hela anläggningen. De tre fasadtyperna har olika ytskikt och olika principer för fönstersättning. I förslaget för etapp 2 bibehålls samma övergripande struktur med de tre fasadtyperna samt den sammanbindande sockeln.

MATERIALPALETT

HUS 6	LÄNK	HUS 5	SOCKEL	LÄNK
			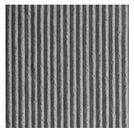	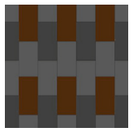
PLATS-MONTERAD PUTS	PLÅT	PLATS-MONTERAD PUTS	MATRIS-GJUTEN BETONG	FIBERCEMENT-SKIVOR

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

4.7 Interiör gestaltning

Framtagen kulörpalett återkopplar till konceptet årstidsväxlingar. Här finns redan befintliga kulörer från helix 1 och de nya som adderas skall samspela med dessa.

Förutom de nytillkomna kulörerna som får ta plats på utvalda ställen återfinns naturliga material med egen karaktär likt helix 1. Trä och betong kopplar samman nytt och befintligt och bidrar samtidigt med kontrast och taktilitet.

I de nya rummen har återkoppling från verksamhet spelat stor roll. Genom analys har material- och kulörval gjorts för att efterlikna samma goda resultat som helix 1, eller förbättring där det behövs. Detta i kombination med tankar på robusthet och hållbarhet.

VÅR/ SOMMAR

HÖST/ VINTER

GALLERIET

Galleriet, husets horisontella kommunikationsstråk, utökas med en ny årsring där materialen avslöjar mötet mellan det gamla och det nya.

Den matrisgjutna betongens räfflade uttryck byts ut mot träribbor för kontrast och mer värme men behåller taktiliteten.

Den befintliga röda tonen som finns på stålpartier och räcken idag kompletteras med en ny mörkgrön nyans. Väggarna på andra sidan som går längs fasaden hålls fortsatt målade vita.

MÖTET MELLAN BEFINTLIGT OCH NYTT I GALLERIET PÅ PLAN 1

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

MULTIHALL

Den nya multihallen blir dubbelt så stor som den gamla. Med sin dubbla takhöjd och högt placerade fönster skapas ett helt annat rum med möjlighet att utöva mängder av olika typer av aktiviteter. En målyta markeras på vägg för att minimera skaderisker med lösa objekt.

Med hjälp av en ridåvägg kommer det gå att dela av hallen på mitten, vilket ger möjlighet till att bedriva två aktiviteter samtidigt. Projektordukar kommer finnas både i hel och halvsal för till exempel filmvisning eller konferens.

Materialvalen är tänkta att samspela med den nya delen av galleriet som passerar utanför, men också nya aktivitetsavdelningen som ligger i anslutning.

VÅRDAVDELNING

Avdelningarnas gestaltning i form av material och kulörer följer de befintliga avdelningarnas utformning i stort, men med avsikten att förstärka känslan av årstidsväxling inom varje avdelning. Vi introdcerar några ytterligare kulörer för att skapa variation, men bibehåller den lugna neutrala kulörsättningen i de centrala dagrummen och låter kulörerna anas indirekt från balkong, avdelningsstation och telefonhytter.

ADMINISTRATIVA YTOR

Inne på den administrativa avdelningen kommer nya cellkontor införas. Här finns rum för både en och två arbetsplatser, men också mindre samtalsrum och ett större.

I nischen till trapphuset som nås från korridoren återkommer samma gröna färg på stålpartiet för att koppla till galleriet som finns på andra sidan trapphuset.

Övriga dörrpartier är i trä. Till det adderas kulörer i våren och sommarens tecken på textilmattor, inredning och väggar.

Parkettgolvet och den vita väggfärgen växer med in från det befintliga öppna landskapet, samtalsrum markeras med en färgad MDF-panel, och knyter på så vis samman det nya med det gamla.

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

4.8 Konst

Naturen och utsikten på platsen är en enorm resurs för vårdmiljön. Konsten i utemiljön berikar Helix genom att bli lockande promenadmål och genom att vara en upplevelse inifrån byggnaderna.

Naturen har en dokumenterat positiv inverkan på vårt välbefinnande, vilket har påverkat allt från materialval i byggnaden till fönsterplaceringar. Därför är också naturen inspirationskälla till merparten av konsten i patientmiljöerna i etapp 1.

GENERELLA PRINCIPER

Några generella principer för integrering av konst i etapp 1 som är möjliga att applicera även i etapp 2:

- Möjlighet att använda lokalt material som medium. Projektet kommer att generera sprängmassor och kräva flytt av växtmaterial. Detta överblivna material kan återanvändas till konstnärlig gestaltning om konstnärerna önskar.
- Möjlighet att integrera konst i byggnadsdelar. Flera konstverk i etapp 1 använder exponerade betongväggar som medium för skulpturala uttryck.
- Möjlighet att placera flera mindre lösa konstverk i samtals- och mötesrum.

Möjlighet finns också att låta konstprojektet influeras av det övergripande gestaltningskonceptet för byggnad och yttre miljö; Årstidsväxlingar.

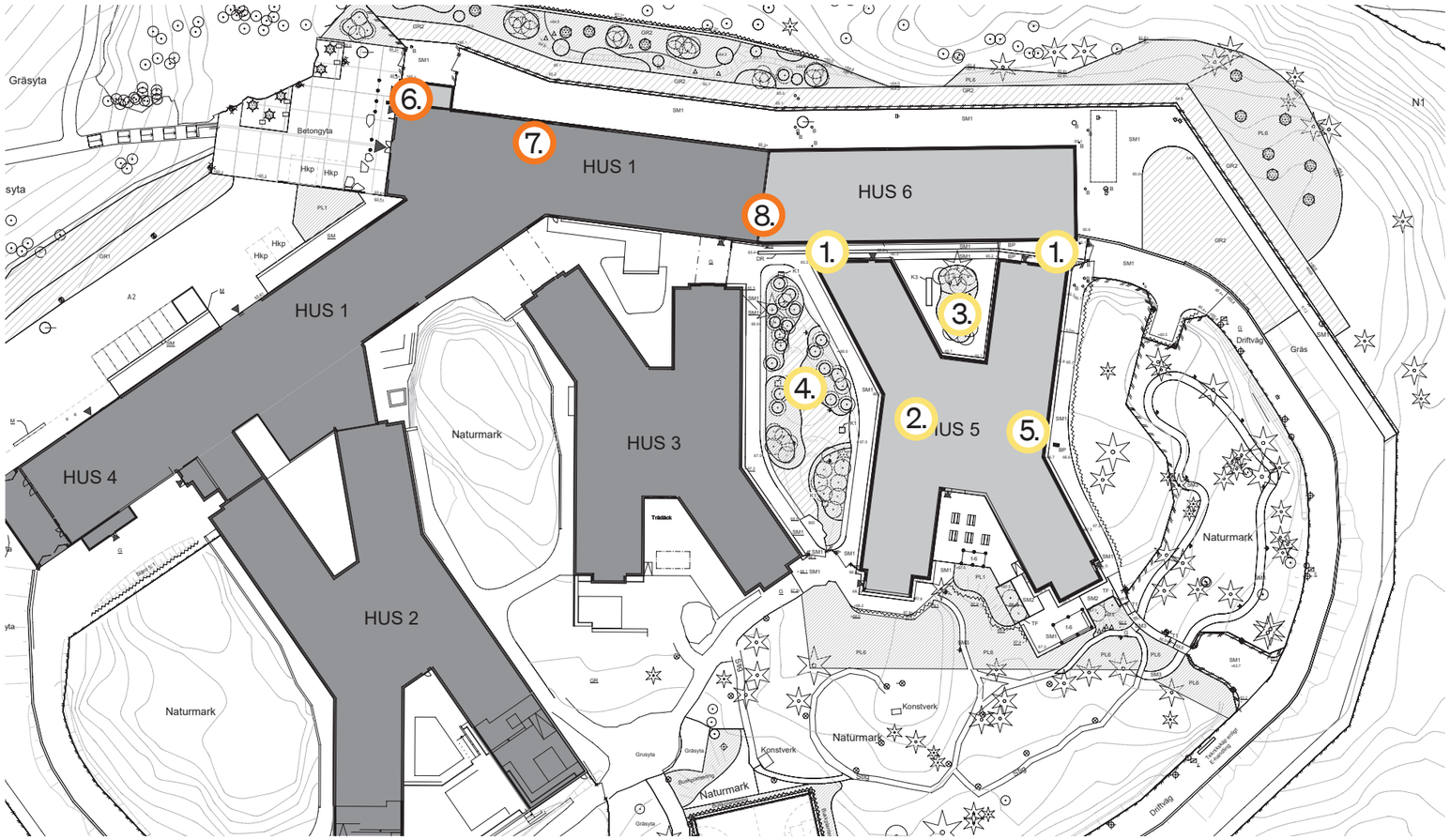

Platser för utlysta konstuppdrag;
fast konst (i gult) och platser för inköpt lös konst (i orange).

MÖJLIG PLACERING, FAST KONST

MÖJLIG PLACERING, LÖS KONST

1. Länkar mellan hus 6 och 5
2. Väggytor i vårdavdelningarnas gemensamma ytor på plan 1
3. Innergården, blickfång från galleri och avdelningar i hus 5
4. Naturhöjden, blickfång från galleri och avdelningar i hus 5 och 3
5. Väggytor i vårdavdelningarnas gemensamma ytor på plan 2
6. Konferensrum och samtalsrum
7. Personalmatsalen
8. Samtalsrum för patientsamtal

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

4.9 Tekniska discipliner

MSBs publikation ”Det robusta sjukhusbyggnaden” har använts i tillämpbara delar. Driftsäkerhet, personal- och patientsäkerhet samt energiprestanda har haft högsta prioritet.

YTTRE MEDIAFÖRSÖRJNING

Nya mediaanslutningar dras fram till Helix 2, för att skapa en så redundant anläggning som möjligt vid eventuella störningar eller driftttekniska problem. För uppvärmning respektive komfortkyla har fjärrvärme och fjärrkyla valts, vilka är driftsäkra alternativ med låg miljöpåverkan och stabil prissättning.

EL- TELE- OCH HISSYSTEM

Det har varit viktigt att säkerhetsställa att verksamheten på Helix kan bedrivas även vid avbrott i elnätet eller fel i utrustning. Alla kritiska verksamhetsfunktioner och säkerhetssystem är därför försedda med back-up. Personal- och patientsäkerhet ställer höga krav på produkters robusthet. För en trygg och kostnadseffektiv anläggning har tydliga zoner fastställts där tåliga produkter balanseras med de servicevänligare. Belysning spelar stor roll för arbetsmiljö och välbefinnandet för personal och patienter. Befintlig ljusgestaltning har fungerat bra för verksamheten och har därför fortsatt inspirera tillbyggnaden med tillägg för moderna energieffektiva komponenter.

VVS- OCH STYRSYSTEM

För att säkerhetsställa att önskat inomhusklimat kan upprätthållas har avancerad simulerings- och beräkningsverktyg använts. Med hjälp av dessa kan rätt värme-, ventilations- och kylsystem väljas och dimensioneras samtidigt som viktig information om byggnadens förväntade energi- och effektbehov kan erhållas. Höga krav har ställts på installationernas funktionalitet och robusthet i synnerhet i rum som patienter vistas, men det har samtidigt varit viktigt att försöka behålla en trivsam vistelsemiljö i syfte att minska känslan av att vara inlåst. Patientrummen värms med golvvärme för bästa komfort och badrummen har särskilt utretts för skapa en så god boendemiljö som möjligt utan att göra avkall på patientsäkerheten.

BRANDSKYDD

Brandskyddet på Helix är av största vikt då personer hålls inlåsta och är helt beroende av en väl fungerande personalorganisation för att kunna utrymma.

Brandcellsindelningen utförs därför tät där varje avdelning samt respektive patientrum utgör egna brandceller. Höga krav ställs även på ytskikt och inredning tillsammans med flera brandtekniska installationer. Dessa är bland annat automatiskt brand- och utrymningslarm, automatisk vattensprinkleranläggning, nödbelysning samt brandgasventilation.

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

4.10 Måluppfyllnad

Nedanstående mål har styrt arbetet från förstudie till det systemhandlingsskede som redovisas i detta dokument. Avvägningar och prioriteringar har gjorts löpande av verksamhet och projektledning för att uppnå det bästa projektet utifrån samtliga perspektiv.

- *Att anläggningen uppfyller kraven för säkerhetsnivå 2.*

Säkerheten har högst prioritet i projektet och den befintliga anläggningen, etapp 1, har varit riktmärke för dimensionering och utförande på byggdelar i säkerhetsgränser. Detta mål är också i högsta grad relevant för produktionsperioden då perimeter- och skalskydd för den befintliga byggnaden behöver anpassas genom provisorier. Utformning av provisorisk perimeter och anslutningar mot befintliga perimeterskydd är väl samordnade med verksamhetens säkerhetsorganisation.

- *Att anläggningen och dess arkitektur tar tillvara och utvecklar platsens kvaliteter, bland annat genom anpassning till tomt och omgivning för att undvika onödig exponering av verksamheten.*
- *Att gestaltning och byggnadsstruktur är anpassad och harmonierar med befintlig byggnation.*

Den befintliga anläggningen är mycket väl inpassad i tomtens topografi. Hällmarken och tallskogen blir både ett rofullt motiv i utblickar från vårdmiljön och en vårdmiljö i sig genom promenadslinga och uteplats. Inplaceringen av de nya byggnadsdelarna har gjorts med stor omsorg för att klara säkerhetsmässiga avstånd till hus 3, men samtidigt bibehålla den naturliga höjd på tomtens östra sida som nu utgör ett lungt blickfång från hus 5 och ger viss avskärmning mot närliggande bostadsbebyggelse.

Hus 6 vinklas norrut för att skapa variation i den långa förbindelsegången, galleriet, men framförallt för att förskjuta hus 5 norrut och bevara så mycket av tomtens sydliga naturmark som möjligt, för patienters utevistelse.

Utformningen av vårdenheterna i etapp 2 bygger på samma principer som etapp 1 vilket ger en arbetsmiljö som personal kan känna igen sig i och en byggnadsvolym som formmässigt harmonierar med befintliga vårdbyggnader. Även gestaltningsmässigt speglar sig etapp 2 i etapp 1 genom likvärdiga material och kulörer, men med vissa tillägg och förändringar som skapar variation utifrån konceptet årstidsväxlingar.

- *Att skapa en robust anläggning som är ekonomiskt hållbar i ett livscykelperspektiv.*

Dagens Helix har på många sätt visat sig vara ett bra exempel på hållbart byggande med hög kvalitet och trots verksamhets karaktär är slitaget litet. De nya byggnaderna uppförs efter nya byggregler och standarder men med samma slitstarka materialval som borgar för lågt underhåll och robusthet. Stort fokus har lagts på att hålla nere energiförbrukningen för att få en god driftekonomi över tid. Redundans för att minimera driftstörningar har beaktats och borgar för robusthet.

- *Att i större utsträckning möjliggöra rättspsykiatrisk vård nivå 2 enligt SOSFS 2006:9 inom Region Stockholm för att minska antalet patienter som vårdas inom andra regioner.*
- *Att eliminera dagens överbeläggningar inom verksamheten.*

Etapp 2 omfattar en ny vårdbyggnad med fyra vårdavdelningar. En ny vårdbyggnad ryms inom befintligt perimeterskydd. Avdelningarnas utformning utgår från samma grundprinciper som i etapp 1 men antalet vårdrum har justerats upp till 14 respektive 15 rum per avdelning. I etapp 1 planerades 12 patientrum per avdelning men förbereddes för ytterligare ett respektive två patientrum per avdelning. Dessa har sedan tagits i anspråk och dessutom förekommer överbeläggningar i form av placering av två patienter i de större tillgängliga vårdrummen.

- *Att ha marginal för genomförbarhet i en föränderlig värld.*

När förstudien av projektet gjordes under 2019 hade nog ingen förstått vidden av detta projektmål. Vi har under dessa påföljande år varit, och är, med om händelser som inte förutspåtts. Med den bakgrunden och den situation som vi befinner oss i med ett pågående krig i Europa och ökad hotbild förändras förutsättningarna för projektet. Fokus på säkerhet ökar med en oroligare omvärld. Inflationen har ökat och fortsätter att öka mot den stabila takt som tidigare varit under många år. Dessa faktorer gör att vi spår ökade kostnader för genomförandet mot den tidigare bedömning och en fortsatt orolig omvärld gör att vi behöver ta höjd för att förutsättningarna kan komma att fortsätta förändras.

5. GENOMFÖRANDE

5.1 Huvudtidplan

Arbetet planeras genomföras i fem övergripande skeden som huvudsakligen sammanfaller med projektets entreprenader E1 - E5.

ID	Aktivitet
1	Genomförandebeslut
2	Bygglov
3	E1 - Förberedande arbeten
8	E2 - Grund stomme fasad tak
13	E3 - Stomkomplettering och installation
18	Teknisk driftsättning
19	E4 - Ombyggnationer
22	E5 - Återställning mark
25	Teknisk driftsättning
26	Överlämning

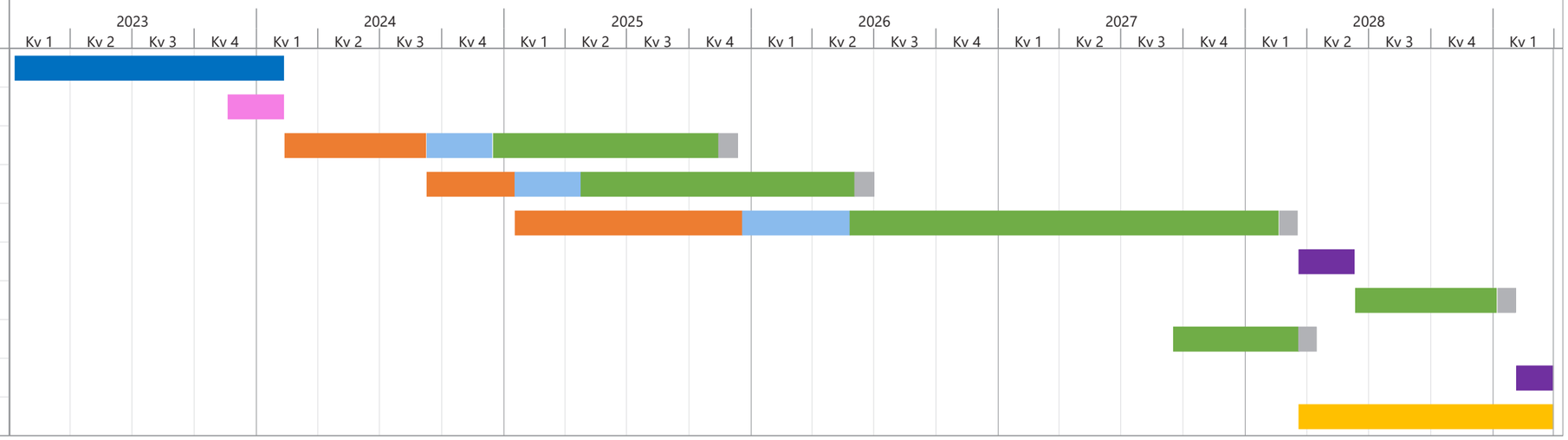

BESLUTSPERIOD BYGGLOV PROJEKTERING UPPHANDLING GENOMFÖRANDE BESIKTNING DRIFTSÄTTNING ÖVERLÄMNING

Region Stockholm Rättspsykiatri Vård Stockholm REGION STOCKHOLM locum. VÄRDEN FÖR VÅRDEN

5.2 Skedesindelning

SKEDE 1 FÖRBEREDANDE ARBETEN

I detta skede förbereds för byggnationen av hus 5 och 6, genom att i ett första steg bygga och driftsätta en ny bollplan för patienter, samt att tillskapa en logistikcentral och bredda uppfartsvägen.

Vidare arbeten inkluderar markarbeten och viss sprängning för provisorisk perimeter och tillbyggnader av hus 2 och 4. Stegvis arbeten med markschakt och iordningsställande av separerad byggväg över entrétorget och norr om hus 1. Ny utrymningsväg i hus 1 samt byggnation och driftsättning av provisorisk perimeter m.m.

SKEDE 2 GRUND, STOMME, FASAD OCH TAK

Inkluderar bodetablering och kranmontage samt grundläggning och stomresning av hus 5 och 6, samt tillbyggnader av hus 2 och 4.

SKEDE 3 STOMKOMPLETTERING OCH INSTALLATION

Samtliga invändiga arbeten i hus 5 och 6, samt provning och driftsättning av byggnadernas system. Överlämning av hus 5 och 6 till SLSO. Byggnation av mur och utvändigt perimeterskydd inklusive driftsättning.

SKEDE 4 OMBYGGNATIONER

Ett flertal ombyggnadsarbeten behöver utföras för att öka kapaciteten för funktioner i befintlig byggnad. Dessa ombyggnadsåtgärder måste utföras på ett sätt som inte stör pågående verksamhet eller äventyrar säkerheten för patienter eller personal. Åtgärderna inkluderar anslutning mot ny godshiss och utrymmen för förråds- och textilhantering, personalmatsal och konferensrum, tillbyggnad av personalentrén och ombyggnationer i anslutningen mot hus 6.

SKEDE 5 ÅTERSTÄLLANDE AV MARK

Rivning av provisorisk perimeter. Färdigställande av uteplats, naturhöjd, innergård och promenadslinga samt återställande av mark utanför perimeter samt entrétorg.

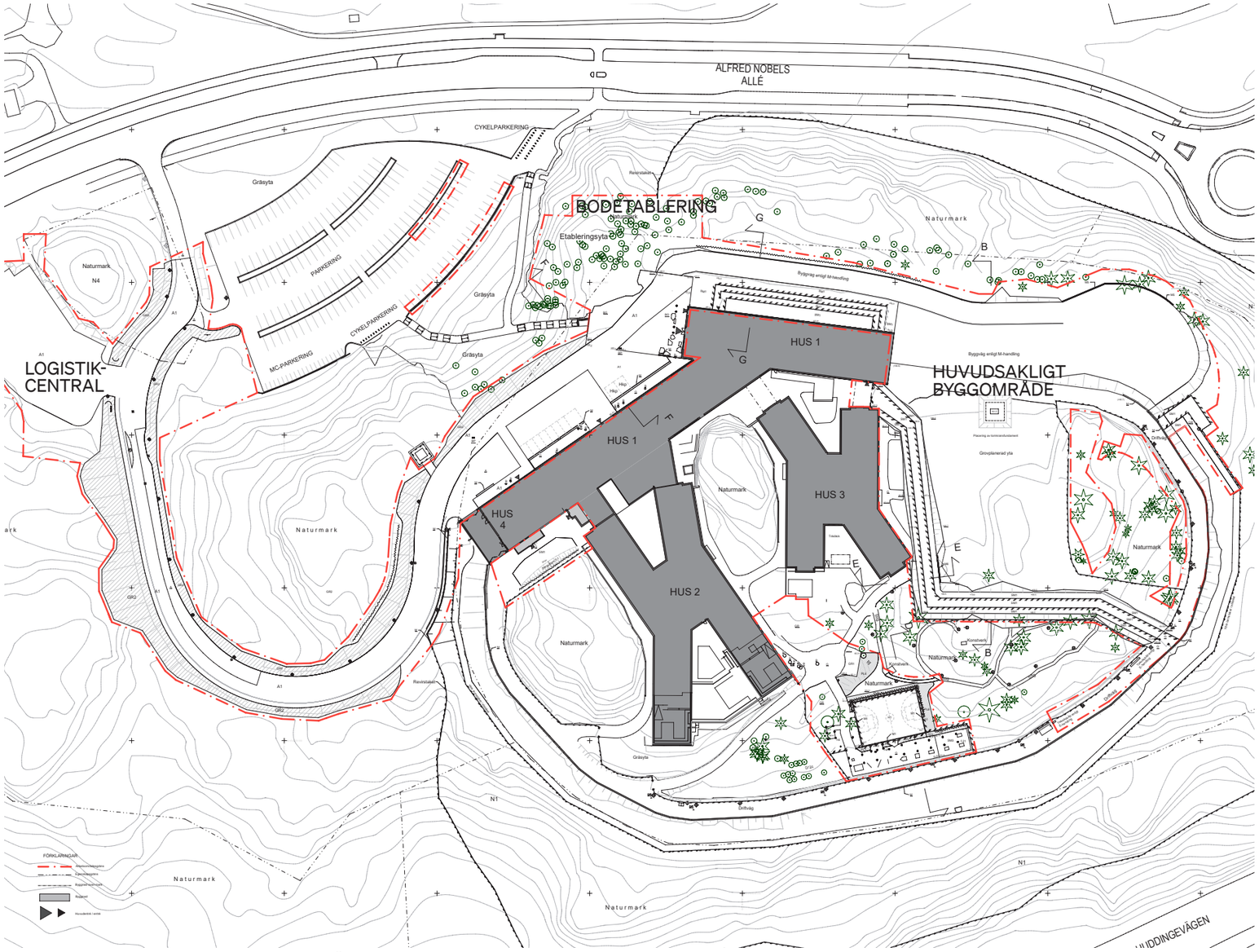

UTSNITT AV MARKPLANERINGSPLAN, RÖD STRECKADPRICKAD LINJE REDOVISAR SUMMAN AV ARBETSOMRÅDESGRÄNSER I SKEDE 1-3

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

5.3 Riskanalys

Arbetet med projektrisker har pågått sedan förstudieskedet och genomsyrar arbetssättet i projektet. Riskarbetet sker i nära samarbete mellan projekt, förvaltning och verksamhet. En gränsdragning finns mellan verksamhetsspecifika risker, som främst rör säkerheten på anläggningen och hanteras av SLSO, och projektspecifika risker som omhändertas av Locum. De största riskerna uppstår också i gränslandet mellan verksamhet och byggprojekt där det finns risker att vi påverkar varandra på ett icke önskvärt sätt. Därför har ett stort arbete lagts ned på att identifiera dessa skärningspunkter i ett tidigt skede. Riskidentifiering har gjorts med fokus på Tid, Kostnad, Kvalitet och Säkerhet och bedömts utifrån konsekvens och sannolikhet med riskprodukten plottad i riskmatris nedan. Genom ett aktivt riskarbete och samarbete mellan projekt och verksamhet har vi därmed kunnat sänka sannolikhet och/eller konsekvens för de allvarligaste riskerna.

Risklistan har klassats i informationssäkerhetsklass K3 och delges därför inte i detta dokument.

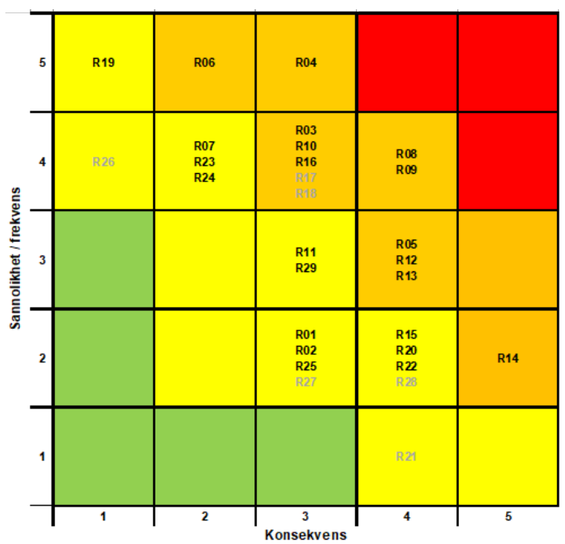

5.4 Säkerhet under byggtid

I riskarbetet har säkerhet under byggtid identifierats som ett av de största riskområdena. För att minimera detta görs ett antal åtgärder för att upprätthålla säkerhet och samtidigt bedriva en så rationell byggproduktion som möjligt. Som exempel på åtgärder kan nämnas att det byggs ett fullgott provisoriskt perimeterskydd mellan byggarbetsplatsen och den pågående verksamheten. Byggarbetsplatsens utformning är inte fastställd i detalj men ytor för att kunna genomföra på ett säkert sätt är identifierade och en plan för avgränsning finns.

Förstärkning av bevakning från verksamheten kommer att krävas och passagekontroll till och från byggarbetsplatsen kommer att ske under byggtid. Avgränsning och separering av flöden för besökare, personal och byggarbetare kommer att krävas utanför entrétorget då ytan kommer att bli avsevärt trängre. Stor vikt kommer att läggas på att fastställa rutiner och att följa upp hantering av bland annat verktyg och maskiner under byggtid så att inga incidenter uppkommer till följd av slarv eller misstag. Detta gäller både i ombyggnadsdelarna av projektet och tillbyggnadsdelen.

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

5.5 Logistik

Att bygga på en plats som dagens Helix är en logistisk utmaning av flera skäl. Dels finns i dagsläget bara en tillfartsväg och bedömningen är att tillskapa en byggväg inte kan göras utan stora konsekvenser på den yttre miljön och är förknippad med höga kostnader. Utöver det finns begränsade ytor för upplag av material och placering av byggetablering och en störningskänslig verksamhet där exempelvis kriminalvårdens transporter inte får hindras.

I projektet har logistiken studerats noga och byggproduktionen kommer att behöva anpassa sig efter verksamheten bland annat genom att transporter samordnas för att minimera antalet bilar som passerar utanför huvudentrén. Slottider och noggrann leveranskoordinering kommer att krävas särskilt under tider med tunga transporter såsom stomme och sprängmassor. För att underlätta och möjliggöra mötande trafik kommer dagens tillfartsväg att breddas och en mindre logistikcentral kommer att uppföras vid Alfred Nobels Allé. Utöver detta kommer uppställnings- och omlastningsytor på annan plats med största sannolikhet krävas, dessa finns i nuläget inte fastställda.

Ombyggnadsarbeten är förknippade med en annan typ av logistikutmaning där ett nära samarbete med vaktmästeriet, för att ta in material och ytor för förvaring under pågående produktion, kommer att krävas.

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

6. ORGANISATION OCH KONTAKT

BYGGHERRE:
Region Stockholm genom Locum AB

PROJEKTÄGARE:
Locum AB

PROJEKTLEDNING BYGG OCH FASTIGHET:
Locum AB

PROJEKTLEDNING VERKSAMHET:
RPV SLSO

PROJEKTLEDNING KONST:
Kulturförvaltningen, Region Stockholm

SYSTEMHANDLING ARKITEKT/LANDSKAPSARKITEKT:
Link Arkitektur/WSP Landskap

SYSTEMHANDLING INSTALLATION:
Ramboll

SYSTEMHANDLING KONSTRUKTION:
Ramboll

BIM-STRATEGI:
Plan B

ILLUSTRATIONER OCH RITNINGAR:
Link Arkitektur/WSP Landskap

FÖR YTTERLIGARE INFORMATION
KONTAKTA LOCUM:

08-123 170 00
info.locum@regionstockholm.se

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

Region Stockholm

Rättspsykiatri Vård Stockholm
REGION STOCKHOLM

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

Region Stockholm

Investeringskalkyl

Vård och annan verksamhet

Förvaltning/bolag:	LFS
Lokalisering:	
Kontaktperson:	
Kalkyl upprättad datum:	2023-10-02
Byggnadsobjekt:	Helix

Motivering:

Byggstart (månad, år):	
Driftstart (månad, år):	
Klassificering:	Nyinvestering
Initierat av:	Hyresgäst
Hyresgäst:	Extern
Samråd med ägaren:	
Samråd med beställaren:	
Total investeringsutgift (tkr):	1 050 000
Genomsnittlig avskrivningstid (år):	42

Lokalens årliga intäkter och kostnader (tkr)	**Före investering**	**Efter investering**	**Skillnad**
Koncernexterna intäkter		69 600	69 600
Koncerninterna intäkter		0	0
Totala intäkter	**0**	**69 600**	**69 600**
Personalkostnader			0
Material och läkemedelskostnader			0
Hyreskostnader			0
Avskrivningskostnader		-42 100	-42 100
Räntekostnader		-22 200	-22 200
Övriga driftkostnader		-10 600	-10 600
Totala kostnader	**0**	**-74 900**	**-74 900**
Totalt resultat	**0**	**-5 300**	**-5 300**

Resultatanalys

Efter investering

Årliga intäkter och kostnader (tkr)	**År 1**	**År 2**	**År 3**	**År 4**	**År 5**	**År 6**	**År 7**	**År 8**	**År 9**	**År 10**
Koncernexterna intäkter	69 600	72 400	75 300	78 300	81 500	84 700	88 100	91 600	95 300	99 100
Koncerninterna intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totala intäkter	**69 600**	**72 400**	**75 300**	**78 300**	**81 500**	**84 700**	**88 100**	**91 600**	**95 300**	**99 100**
Personalkostnader										
Material och läkemedelskostnader										
Hyreskostnader										
Avskrivningskostnader	-42 100	-42 100	-42 100	-42 100	-42 100	-35 800	-35 800	-35 800	-35 800	-35 800
Räntekostnader	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200	-22 200
Övriga driftkostnader	-10 600	-11 000	-11 400	-11 900	-12 400	-12 900	-13 400	-13 900	-14 500	-15 100
Totala kostnader	**-74 900**	**-75 300**	**-75 700**	**-76 200**	**-76 700**	**-70 900**	**-71 400**	**-71 900**	**-72 500**	**-73 100**
Totalt resultat	**-5 300**	**-2 900**	**-400**	**2 100**	**4 800**	**13 800**	**16 700**	**19 700**	**22 800**	**26 000**

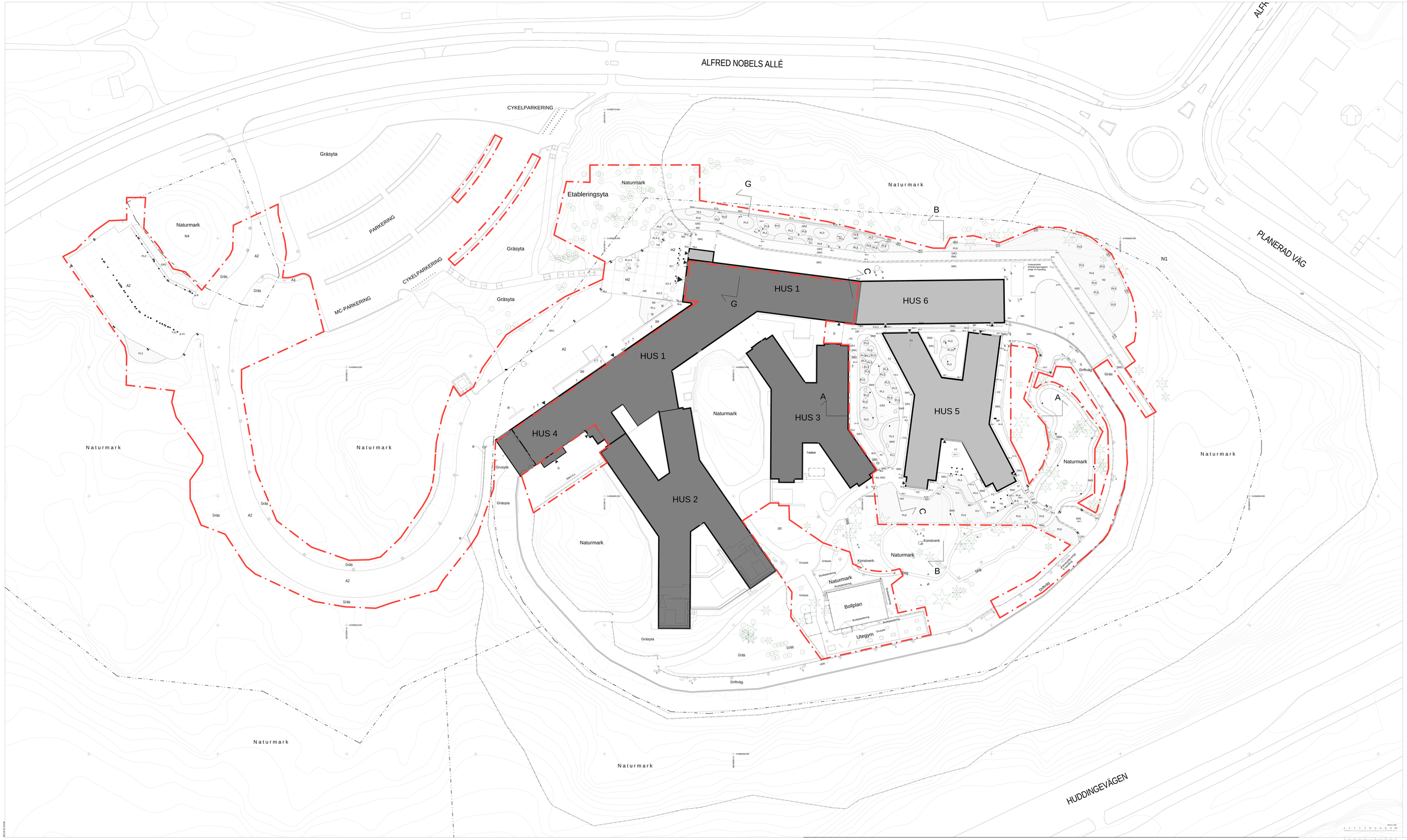
ALFRED NOBELS ALLÉ
CYKELPARKERING
Gräsyta
Naturmark
N4
PARKERING
CYKELPARKERING
MC-PARKERING
Etableringsyta
Naturmark
Naturmark
N1
PLANERAD VÄG
HUS 1
HUS 6
HUS 1
HUS 3
HUS 5
HUS 4
HUS 2
Naturmark
Naturmark
Naturmark

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Hållbarhetsplan Helix rättspsykiatri

En plan som identifierar betydande hållbarhetsaspekter och beskriver hur dessa hanteras i projektet för att begränsa påverkan på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Inledning

Som en del av att möta det växande behovet av rättspsykiatrisk vård inom Region Stockholm kommer Helix utöka kapaciteten. I enlighet med regionens Riktlinjer investeringar ska Region Stockholms verksamhet ”bedrivas och utvecklas så att den är pålitlig, långsiktig och anpassningsbar utifrån sammanvägd hänsyn till sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter”. Inför genomförandebeslut av utbyggnaden har därför en hållbarhetsplan tagits fram, vilken identifierar betydande hållbarhetsaspekter och beskriver hur dessa hanteras i projektet för att begränsa påverkan på social och miljömässig hållbarhet. Hållbarhetsaspekterna utgår från FN:s globala hållbarhetsmål samt förutsättningar för att bedriva långsiktigt hållbar förvaltning och vård.

Miljöbyggnad

Som en del av hållbarhetsarbetet har Locum beslutat att investeringsprojekt med en budget > 100 mkr ska certifieras enligt Miljöbyggnad. För nybyggnationer är kravet att certifiera enligt Silver, med målsättning att nå Guld. Då projektet Helix omfattas av sekretess har ett avsteg från att certifiera byggnaden att gjorts. Kraven i Miljöbyggnadsmanualen är dock en bra utgångspunkt i samband med nybyggnationer, varför relevanta krav i enlighet med totalbetyg Silver har bilagts det projektspecifika miljöprogrammet.

Betydande hållbarhetsaspekter

Betydande hållbarhetsaspekter i samband med byggprojektet har identifierats under projekteringen, från vilka det finns styrdokument framtagna för att minimera dess konsekvenser inom hållbarhetsområdet.

Exempelvis finns krav inarbetade i det projektspecifika miljöprogrammet för att begränsa investeringens inverkan på hållbarhetsområdet miljö (se bilaga 1). Avseende social hållbarhet inarbetas tillgänglighets- och arbetsmiljökrav. Den regionsövergripande uppförandekoden för leverantörer kommer även kravställas i samband med upphandling. Ekonomisk hållbarhet stödjs och beaktas främst av andra delar i projektorganisationen.

I hållbarhetsanalysen som gjordes tidigare i projektet identifierades de mest betydande hållbarhetsaspekterna. Dessa kvarstår även i detta skede.

- Klimatpåverkan under byggande och drift
- Energianvändning
- Exploatering av de gröna markytorna och biologisk mångfald
- Trygghet, hälsa, personal och patient

Att begränsa klimatpåverkan där så är möjligt hanteras inom det projektspecifika miljöprogrammet. En miljöcontroller samt en energisamordnare deltar aktivt i byggprojektet, där miljöcontroller är ansvarig för att säkerställa att rätt krav ställs och

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

följs upp enligt miljöprogrammet. Dokumentet innefattar mål och krav inom ett flertal områden som ett komplement till lagkrav. Kraven som ingår i miljöprogrammet utgår från exempelvis Region Stockholms och Locums övergripande målsättningar. Miljöprogrammet är ett styrande dokument som både projektörer och entreprenörer ska förhålla sig till.

Klimatförändringar kommer bli en allt större del av vår vardag och förekomsten av skyfall, stormar och bränder kommer öka. Byggnader behöver därför utformas med en större flexibilitet, där höjd tas i beräkningar för de konsekvenser som klimatförändringarna innebär. Locum arbetar med att minska klimatpåverkan från byggprocessen genom att identifiera och genomföra klimatreducerande åtgärder där så är möjligt. Energieffektiva val och lösningar ses över för att minska klimatpåverkan från driftskedet.

Regionens och Locums långsiktiga mål är att minska energianvändningen med 30 % år 2030 jämfört med år 2011. Energianvändning är den indikator som enligt Boverket utgör störst påverkan av bygg- och fastighetssektorns samlade miljöpåverkan (32 %).[1] I enlighet med regionens tidigare miljöprogram är därför Locums målsättning att den nya vårdbyggnadens energianvändning ska motsvara ≤ 60 % av BBR.

Avseende exploatering av de gröna markytorna och hotet mot den biologiska mångfalden har projektets landskapsarkitekt inarbetat åtgärder och krav i de handlingar som berörs i enlighet med Locums riktlinjer. Exempelvis återplanteras de tallar som behöver tas bort för att klara inkörning till området, andra ytor som tillfälligt tas i anspråk återställs till naturmark eller grönytor/park och en mindre naturkulle med trädplantering anläggs.

En god och trygg arbetsmiljö behöver säkerställas för de som kommer arbeta i lokalerna. Fastigheten bör i driftskedet bidra till att patienter och anställda möts av en god miljö som stödjer tillfrisknande och bidrar till en hälsofrämjande arbetsmiljö. Byggnaden ska utformas så att det bland annat finnas god tillgång till dagsljus, närhet till pausrum och utblick mot grönska. För att garantera kvalitetssäkrad vård i alla lägen ska byggnaden vara driftsäker och stå emot påfrestningar från bland annat klimatförändringar, cyberattacker, strömavbrott och bristande vattenförsörjning.

Bedömning av hållbarhetsaspekter

Nedan följer en bedömning av hållbarhetsaspekter. Det tydliggörs hur Locum arbetar/kommer arbeta med att begränsa påverkan från respektive. Hållbarhetsaspekterna har identifierats utifrån FN:s globala hållbarhetsmål samt de förutsättningar som finns i samband med byggnation av en vårdfastighet och tar således hänsyn till vårdspecifika premisser. Övergripande utmaningar som bygg- och fastighetsbranschen står för har även beaktats.

[1] https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Hållbarhetsaspekterna är grupperade utefter det hållbarhetsområde de bedöms ha störst inverkan inom.

Resultatet av hållbarhetsbedömningen ger en indikation på om investeringen kommer ha en positiv eller negativ inverkan ur hållbarhetssynpunkt. Aspekter som väntas ha en negativ påverkan kan med hjälp av hållbarhetsbedömningen identifieras, regleras och förbättringsåtgärder utredas vidare.

Sammanfattningsvis visar bedömningen att områden ekologisk hållbarhet totalt sett varken har negativ eller positiv eller negativ påverkan. Aspekterna inom social hållbarhet har överhängande positiv påverkan, varför den totala bedömningen av projektet blir positiv ur hållbarhetssynpunkt. Detta sågs även i den tidigare genomförda hållbarhetsanalysen från planeringsskedet. Ekologisk hållbarhet bedöms i detta skede som mer negativ än tidigare. Skillnaden beror på att det i tidigare skede gjordes en jämförelse mellan flera olika investeringsalternativ, där andra alternativ hade ytterligare negativ påverkan vilket behövde belysas.

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Bedömning av hållbarhetsaspekter Hur ser förutsättningarna ut för:		**Kommentar/åtgärd** Ange de åtgärder som görs specifikt för det här projektet	**Exempel på övergripande mål, styrande dokument och handlingsplaner som ska beaktas** Behöver flertalet avsteg göras mot dessa i projektet sänker det betyget för den aktuella hållbarhetsaspekten
Ekologisk hållbarhet			
Klimatpåverkan i samband med byggnation och drift?	-3	Då det är en ny, robust och "tung" byggnad med mycket stomme som uppförs kommer klimatpåverkan att öka mycket i samband med byggnation. Klimatreducerande åtgärder undersöks löpande under projektets gång. Stenkross har utretts men är inte aktuellt pga verksamheten. Beräkning av byggnadens klimatpåverkan kommer att göras i enlighet med kraven för Silver på indikator 15 Stommen och grundens klimatpåverkan i Miljöbyggnad 3.0.	Klimatneutralitet år 2045 (mål), år 2021 har regionens utsläpp minskat med 50 % i jämförelse med år 2011 och med minst 75 % jämfört med 1990 (mål)
Fastighets- och verksamhetsenergin? Andel förnybar/närproducerad energi? Görs val av tekniska system ur ett livscykelkostnadsperspektiv?	-1	En energianvändning 40 % lägre än BBR har kravställts i projektet, i enlighet med Guld på indikatorn i Miljöbyggnad 3.0. I dagsläget bedöms kravet inte uppnås pga verksamhetskrav (särskild planlösning), hög fasadyta mot lokalyta (vilket bidrar till stora transmissionsförluster). Det kommer att göras en LCC om geoenergi, eventuellt kommer en utredning göras efter det beroende på resultat. Installation av solceller utgår pga säkerhetsperspektivet.	Minska energianvändningen med 30 % till 2030 jämfört med 2011 (mål), BELOKs energikrav.

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Exploatering av de gröna markytorna och hotet mot den biologiska mångfalden?	0	Gröna ytor tas i anspråk pga ny byggnad och parkering. Återställning av miljön kommer att ske (kullar och konstgjorda miljöer kommer att byggas upp), återställning till "skogskällan". Utemiljön ska vara årstidsbaserad. Inget hot mot den biologiska mångfalden då det område som berörs är berg och sten. Befintliga träd bevaras så gott som möjligt. Nyplanterade träd kommer att tas bort, men det tas fram en återställandeplan för vidare hantering. Ett rumsfunktionsprogram för utemiljön finns framtaget.	Fastighetsutvecklingsplan (FUP).
Att byggnaden ska kunna klara framtida klimatförändringar (ökad nederbörd och temperatur mm)?	2	Inom projektet hanteras infiltration. Byggnaden får kyld tilluft (fjärrkyla). Dimensionering av 100 årsregn. Beräkning av temperatur enligt standard., verksamheten kommer inte påverkas om det blir för höga temperaturer.	Samhällsviktiga funktioner upprätthålls vid extraordinära händelser och klimatförändringar (mål), den robusta sjukhusbyggnaden.
Resurseffektiv användning av material och avfall? Är återanvändning möjligt? Undviks miljö- och hälsoskadliga kemikalier? Finns föroreningar som hanteras?	2	Byggvarubedömningen kommer att användas. Något begränsat att återanvända material i och med att det är en särskild typ av verksamhet jämfört med övrig verksamhet i de lokaler som Locum förvaltar. Återanvändning kan ske senare under produktion (Locum Market). En angiven plats (logistikcenter) utanför området kommer att användas där sortering av avfall möjliggörs. Detta kommer minska antalet transporter (egen bil som levererar varor och tar med sig avfall tillbaka till omlastningsplatsen).	90 % godkända material enligt Byggvarubedömningen och en sorteringsgrad om 90 % för byggavfall.
Social hållbarhet			

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Att säkerställa en god inomhusmiljö, såsom utsläpp av kvävedioxid (från trafik mm), tillgång till dagsljus, bullernivåer i samband med investeringen?	2	Mycket berg ska sprängas så buller kommer att vara en utmaning under produktion, därför pågår planering för hur buller ska hanteras. Byggnaden kommer att ha mycket god tillgång till dagsljus. Utsläpp från transporter begränsas genom logistikcentra och byggnadens placering (långt från mycket trafikerad väg), vilket gör att kvävedioxid begränsas.	PTS riktlinje vårdhygieniska aspekter, BELOKs energikrav.
Investeringens bidrag till kulturövning/kulturutbud och/eller service i området? (ex restauranger, kiosk, apotek mm). Bevarande eller utveckling av kulturhistoriska aspekter på plats?	1	Byggnaden ligger avsides pga den verksamhet som bedrivs, därav finns inte möjlighet till service i området. Konst som är anpassad för verksamheten kommer att finnas, vilket drivs av konstprojektledare.	Andel av fastighetsinvesteringar som används för konstnärlig gestaltning (mål).
Att säkerställa en god arbetsmiljö under byggtid och vid användning av lokalerna?	3	Verksamheten har deltagit i utformningen av lokalerna och arbetsmiljön bedöms som mycket god (utformad enligt tidigare byggnad, erfarenhetsåterföring). Även god arbetsmiljö under byggtid. Frågan har lyfts tidigt i projektet pga säkerhetsperspektivet och mycket tanke samt planering ligger bakom arbetet.	Riktlinje arbetsmiljö vid byggnads- och anläggningsarbeten, PTS riktlinje vårdhygieniska aspekter.
Att säkerställa god fysisk och kommunikativ tillgänglighet?	2	Ett avsteg mot tillgänglighet har gjorts i ett av rummen, i övrigt är allt tillgänglighetsanpassat enligt Locums riktlinjer. Toaletter som tidigare inte har varit så tillgänglighetsanpassade (för driften) förbättras. Gångväg från parkering upp till byggnaden utreds.	Policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, PTS riktlinjer för fysisk tillgänglighet, genomföra aktiviteter avseende social hållbarhet (mål).
Att säkerställa trygga, säkra och robusta lokaler?	3	Säkerhetsperspektivet är prioriterat i projektet. En sprinklerbassäng som möjliggör egen vattenförsörjning att sprinkla med ifall det exempelvis skulle ske vattenbortfall i samband med brand. Redundant reservkraft.	Den robusta sjukhusbyggnaden.

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Att jämlikhet och barnperspektivet integreras i investeringen?	0	Det kommer inte att vistas några barn i den nya byggnaden. Tidigare besöksrum osv finns i befintlig byggnad. Inga särskilda jämlikhetssatsningar görs, alla ska behandlas lika. Enligt regionens och Locums styrdokument.	Jämställdhetspolicy, vägledning nationella minoriteter och minoritetsspråk, handlingsplan för arbetet med barnkonventionen, PTS typrum och riktlinjer samt konceptprogram, genomföra aktiviteter avseende social hållbarhet (mål).
Framtida flexibilitet? Läkande och hälsofrämjande vårdmiljö?	2	Hälsofrämjande vårdmiljö, mycket fokus på både ute- och innemiljö. Exempelvis säsongsvariationer i innemiljön (färgval) och utblick samt tillgång till växtlighet i utemiljön. Då byggnaden inte är avsedd för andra typer av verksamheter utformas den inte med hög flexibilitet.	PTS typrum och riktlinjer samt konceptprogram.
Att undvika korruption och mutor i samband med investeringen? Genomförs hållbar upphandling?	1	Uppförandekoden för leverantörer kravställs i upphandlingar. Personer som arbetar på plats kommer att kontrolleras pga säkerhetsperspektivet. Planering för eventuell uppföljning av ID06 utreds senare.	Hållbar upphandling genom Region Stockholms uppförandekod för leverantörer.
Resultat av hållbarhetsbedömning	**14**		

Total hållbarhetsbedömning	
Ekologisk hållbarhet	**0**
Social hållbarhet	**14**
Sammanfattande kommentar Beskriv kortfattat resultatet för bedömningen. Lyfts in i programrapport. Text används som stöd när förvaltning tar fram investeringsbeslut.	**Sammantaget är bedömningen att hållbarhetspåverkan kommer att vara positiv. Inom ekologisk hållbarhet finns flertalet negativa parametrar såsom klimatpåverkan i form av materialtillgång och energianvändning. I projektets miljöprogram ställs krav för att begränsa den negativa påverkan som uppförande av en ny byggnad kommer medföra.**

Christina Säther
Hållbarhetssamordnare
08-123 173 07
christina.sather@regionstockholm.se

Bilaga 1

Miljöprogram projektering

Objekt och byggnad Helix, nybyggnation rättspsykiatri	
Projektnummer 94109830 | LOC 2021-0910	Locums projektledare Valdemar Jönsson
Datum 22-05-05	Upprättat av (miljöcontroller) Tomas Johansson, Raksystems
Informationssäkerhetsklass: K1	

Projektör

Uppgifter avseende projektspecifik miljöplan			
Företag	Företagets miljöansvarig	Namn projektör	Disciplin

locum.

VÄRDEN FÖR VÅRDEN

VI ÄR EN DEL AV REGION STOCKHOLM

Inledning

Projekterande konsulter har ansvar för att aktuella krav i detta dokument blir inarbetade i förfrågningsunderlag samt bygghandlingarna. Miljökraven utgår från Locums styrande dokument, Region Stockholms miljöprogram och Locums miljöplan. Projektets miljöcontroller samordnar och följer upp miljökraven som finns i detta dokument.

Detta dokument skall anpassas utifrån projektets förutsättningar av Locums projektledare i samråd med projektets miljöcontroller/energicontroller. Det anpassade dokumentet skall sedan användas av projektörerna när de projekterar. Observera att kraven är skallkrav, om projektet inte omfattas av de aktiviteter som ingår i kravet ska detta tydligt framgå i tabellens kolumn ”Omhändertagits”. I de fall projektet är en totalentreprenad ska kraven i detta dokument slås samman med kraven i Miljöprogram produktion av projektets miljöcontroller, dock ska kraven fortsatt redovisas separat för respektive skede.

Energi- och miljömålen i nästa avsnitt ska kunna identifieras i projekterande konsulters miljöplaner. Ansvarig projektör anges för respektive målområde, och denne ska säkerställa att kraven uppnås genom att ”Planerat arbetssätt” fylls i av respektive projektör som berörs av kravet.

Nomenklatur	
A – Arkitekt	Geo - Geotekniker
Aku - Akustiker	K – Konstruktör
Alla – Samtliga discipliner	MC – Miljöcontroller
B – Beställare (Locum)	MI – Materialinventerare
EC – Energicontroller	MBS – Miljöbyggsamordnare
El – Elkonsult	PL – Projektledare
ES – Energisamordnare	S – Styr- och övervakningskonsult
Fukt – Fuktsakkunnig	VVS – VVS-konsult
LA - Landskapsarkitekt	VA – VA-konsult

Locums energi- och miljökrav i projekteringsskede

Område/aspekt	Krav/kontrollpunkt	Berörd projektör	Verifikat	Planerat arbetssätt	**Omhändertagits/ signatur** Obs! Ange i vilken handling kravet har omhändertagits
Övergripande					
Miljöplan	Respektive projektör ska upprätta en projektanpassad miljöplan, vilket görs genom att fylla i detta dokument. I kolumnen ”Planerat arbetssätt” ska det redovisas hur det säkerställs att kraven i detta dokument uppnås under projekteringen. Se ”Berörd projektör” för att se vilka områden som ska inkluderas. Miljöplanen skall överlämnas och godkännas av Locums PL i samband med projektstart.	Alla	Respektive projektörs miljöplan.	Kolumnen ”Planerat arbetssätt” ska fyllas i av respektive projektör som berörs av kravet. (Det är också möjligt att fylla i tabellen för att sedan infoga in det i sin egen miljöplan)	
Certifiering	Byggnaden skall vara möjlig att certifiera enligt Miljöbyggnad 3.0 nivå Silver nyproduktion med föreslagna indikatorbetyg och ansvarsfördelning enligt bilaga 1.	Alla	Tillhörande handlingar/verifikat per indikator.		
Energikrav på byggnad och verksamhet					
Styrande dokument: Projekterings-anvisning mediamätning.	Locums Projekteringsanvisning för mediamätning gäller. Mätplanen samordnas med projektets (eller förvaltningsområdets) EC och överlämnas till PL.	VVS, El	Mätplan.		

Område/aspekt	Krav/kontrollpunkt	Berörd projektör	Verifikat	Planerat arbetssätt	Omhändertagits/ signatur Obs! Ange i vilken handling kravet har omhändertagits
Energieffektiva system och komponenter	Energieffektiva installationssystem och utrustning ska väljas. Byggnadens energibehov ska tillföras på det mest ekonomiskt lönsamma och miljömässiga sättet. Projektören ska redogöra för alternativen till PL under projekteringen.	A, K, Geo, El, VVS	Redogörelse för resonemang kring vald lösning ska redovisas.		
Överskottsvärme	Åtgärder för återvinning av överskottsvärme som alstras från installationer, ventilation, inredning och utrustning ska beaktas och redogöras för PL.	VVS, El, A	Behovsanalys/redogörelse för resonemang kring vald lösning ska redovisas.		
Fastighetsnära förnybar energi	Beakta och redogör för möjligheten till fastighetsnära förnybar energi till PL. Möjligheter att installera solceller och solfångare ska utredas och stämmas av med EC.	VVS, El, A, K, Geo	Behovsanalys/ redogörelse för resonemang kring vald lösning.		
LCC-kalkyler	LCC-kalkyleringar utföras i enlighet med Locums Mall för LCC-beräkning. Som minst ska LCC utföras för pumpar, fläktar, luftfilter, belysningssystem och fönster. Beslut om beräkning och i vilket skede tas fram vid startmöte.	VVS, El, K, A	LCC-kalkyl.		
Passiva system	Passiva metoder för att förbättra inomhusklimatet, såsom solavskärmning och lämplig placering av värmealstrande utrustning ska prioriteras. Om komfortkyla erfordras skall godkännande inhämtas av PL innan projektering av detta påbörjas.	VVS, A	Behovsanalys/redogörelse för resonemang kring vald lösning.		

Område/aspekt	Krav/kontrollpunkt	Berörd projektör	Verifikat	Planerat arbetssätt	**Omhändertagits/ signatur** Obs! Ange i vilken handling kravet har omhändertagits
Inomhusmiljö					
Fuktsäkerhet	Fuktsäkerhetsprojektering ska utföras enligt ByggaF och uppnå krav enligt betyg Silver för indikator 8 fuktsäkerhet i Miljöbyggnad 3.0.	Fukt, K, A, VVS	Fuktsäkerhets-beskrivning, sammanställd fukt-säkerhetsprojektering enligt ByggaF.		
Radon	Markundersökning avseende radon, utlåtande från sakkunnig eller likvärdigt ska ligga till grund för beslut avseende grundläggning; radonsäkert eller radonskyddat utförande. Åtgärder för att uppnå krav avseende radon ska inarbetas i handling.	Geo, K, VVS	Projekteringshandling.		
Markanvändning					
Markundersökning	I projekt som berör markanvändningen ska behov av miljöteknisk markundersökning kartläggas och vid behov utföras.	Geo, PL	Egenkontroll.		
Dagvattenhantering	Lokalt omhändertagande av dagvatten ska eftersträvas i området, både av miljöskäl och för att undvika hydraulisk överlasting. Påverkan av de hydrologiska förhållandena på naturmark skall minimeras.	LA, VA	Egenkontroll.		

Område/aspekt	Krav/kontrollpunkt	Berörd projektör	Verifikat	Planerat arbetssätt	**Omhändertagits/ signatur** Obs! Ange i vilken handling kravet har omhändertagits
Material och produkter					
Materialval	Locums Riktlinje för produkt- och materialval gäller.	Alla som föreskriver material	Produkt-dokumentation i Byggvaru-bedömningen.		
Klimatreducerande åtgärder: Miljövaru-deklarationer	Klimatpåverkan från projektet ska beaktas. Åtgärder för att minska klimatpåverkan från produktionen och från ingående material ska utvärderas, i de fall där det är möjligt ska åtgärder implementeras exempelvis eftersträva produkter med länge klimatpåverkan där så är möjligt. Generellt ska projektet prioritera byggmaterial där EPD finns, se Locums riktlinje för material och produktval.	A, K	Produkt-dokumentation i projektplats i Byggvaru-bedömningen. Miljödeklarationer.		
Materialval – tak, fasad och utvändiga konstruktioner	Åtgärder ska riktas mot källorna till förorening av mark och vatten. Den främsta åtgärden är att välja material i tak, väggbeklädnader, armaturer mm som inte förorenar dagvattnet genom urlakning och undvika omålade förzinkade ytor och koppar. Stolpar, räcken och andra konstruktioner av förzinkade material bör skyddsmålas för att minska spridning av tungmetaller genom korrosion.	A, LA	Produkt-dokumentation i Byggvaru-bedömningen		

Område/aspekt	Krav/kontrollpunkt	Berörd projektör	Verifikat	Planerat arbetssätt	**Omhändertagits/ signatur** Obs! Ange i vilken handling kravet har omhändertagits
Resurs- och avfallshantering					
Minimering av uppkomsten av byggavfall	Eftersträva material och produkter som minimerar resurs- och avfallshantering.	Alla	Egenkontroll.		
Begränsade avfalls-mängder	Avfallsmängderna ska begränsas till 55 kg/BTA.	Alla	Egenkontroll.		
Ytor för avfalls-hantering	Planera och avsätt ytor för fullgod avfallshantering under produktion.	PL	Egenkontroll.		
Dokumentation och överlämning					
Dokumentation	Detta dokument ska besvaras av projektörerna i kolumnen ”Omhändertagits/signatur” i samband med färdigt FU. Det ska framgå hur kravet omhändertagits och i vilken handling det framgår. Projektets MC sammanställer alla kommentarer och överlämnar till PL.	Alla	Detta dokument.		

Bilaga 1 – Miljöbyggnadskrav och ansvarsfördelning

Indikator	Betygsnivå	Krav för att uppnå betyg	Ansvarig	Samordnas med
Värmeeffektbehov	Silver	Byggnadens värmeeffektbehov ≤24 F_{geo}	A, K, VVS, El, S	ES
Solvärmelast	Silver	Solvärmelast ≤32 W/m^2 golvarea i bedömda kritiska rum	A	ES
Energianvändning	Guld	Byggnadens energiprestanda ≤60% av BBR-krav. Mätplan upprättas.	A, K, VVS, El, S	ES
Andel förnybar energi	Silver	≥75% av energin som tillför byggnaden skall vara förnybar varav ≤10% ska vara förnybar flödande alt. ≥80% av energin är förnybar	B	ES
Ljud	Silver	Ljudklass B uppnås för två av fyra akustiska parametrar	Aku	A, K, VVS
Radon	Silver	Högsta uppmätta radonhalt i inomhusluften ≤100 Bq/m^3	K, VVS	
Ventilation	Silver	Uteluftsflöde på 0,35 l/s, m^2 samt 7 l/s, person. Koldioxidhalt i kritiska rum uppnår endast tillfälligt ≤1000 ppm	VVS	S
Fuktsäkerhet	Silver	Fuktsakkunnig finns med i projektet och fuktsäkerhetsprojektering sker enligt ByggaF. Branschregler för våtrum och rörinstallationer följs.	Fukt	A, K, VVS
Termiskt klimat vinter	Silver	PPD ≤10 % i bedömda kritiska rum vid DVUT	VVS	ES, A
Termiskt klimat sommar	Silver	PPD ≤10 % i bedömda kritiska rum en kritisk varm och solig dag	VVS, A	ES
Dagsljus	Brons	Simulerad dagsljusfaktor ≤0,8 i bedömda kritiska rum	A	ES
Legionella	Guld	Projektering enligt Säker vatteninstallation, temperaturgivare vid VVB/framledning och på VVC-krets. Riskvärdering. Regelbunden övervakning och uppföljning av varmvattentemperaturer.	VVS	S
Dokumentation av byggvaror	Guld	Locums riktlinjer för material följs. Föreskrivet material ska uppfylla krav för Guld gällande indikator 13 i BVB. Avvikelser sammanställs.	Alla (som föreskriver material)	MBS
Utfasning av farliga ämnen	Silver	Locums riktlinjer för material följs. Föreskrivet material ska uppfylla krav för Silver gällande indikator 14 i BVB. Avvikelser sammanställs.	Alla (som föreskriver material)	MBS
Stommen och grundens klimatpåverkan	Silver	Klimatpåverkan beräknas för skeden A1-A4. Minst 50% av klimatpåverkan för material i stomme och grund ska baseras på produktspecifika EPD:er.	K (ansvarar för indata)	MBS (utför beräkning)

Region Stockholm

Stockholms läns sjukvårdsområde
Nämnd

Utdrag
PROTOKOLL
10/2023
Sammanträdesdatum
2023-09-27

Justerat onsdagen den 27 september 2023

Protokollet anslogs torsdagen den 28 september 2023

Justerare: Barbro Naroskyin Martin Schalling

---

§ 6
Genomförande avseende nybyggnation av nya vårdplatser vid rättspsykiatriska anläggningen Helix, Huddinge
SLSO 2021-0136

Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde beslutade

att godkänna framtida ökade driftkostnaderna, enligt Locum AB:s prognos på beräknad hyresnivå efter färdigställande,

att uppdra åt sjukvårdsdirektören att underteckna ett preliminärt hyresavtal med Locum AB, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Vid protokollet
Annika Jerhamre, nämndsekreterare

Utdragsbestyrkande

.....
Annika Jerhamre, nämndsekreterare